

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnišva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Besede in dejstva.

Glavno glasilo radikalne stranke, »Samouprava«, se je zelo razburilo, ker je zlasti z ozirom na metode, ki jih je izvajala vlada ob volitvah, padla beseda, da se naša država pod sedanjim sistemom čezdalej bolj balkanizira. Ta beseda vladajočo gospodo hudo skeli, ker bi pred svetom na vsak način rada veljala za demokratsko in kulturno. Vsako slabo in nesolidno gospodarstvo se trudi, da bi ga svet tembolj cenil, čim bolj je v resnici vredno.

Organ gg. radikalov se seveda po baha: »Srbi niso prelili svoje krvi in trošili svojega krvavega zaslužka, da bi svoje hrvatske in slovenske brate še z naprej pustili v robstvu, oni so jih osvobodili, da bi jih dvignili na višino svobodnega naroda, da bi jim dali razmaha za povzdigo njihove fizične, umske in moralne moči, da bi bratsko delili z njimi neocenljive dobrote svobode.«

Mi se ne bomo veliko bavili s stokrat ovrženo trditvijo, da so Hrvati in Slovenci osvobodili samo Srbi. Zgodovinska resnica je, da je osvobojevalno delo vseh jugoslovanskih narodov v enaki meri in velike antante. Razrušenje Avstrije je bilo celó v prvi vrsti bolj posledica notranjega razkroja, ki ga je povzročil odpor in nezadovoljnost njenih narodov, nego pa vnanjih faktorjev, in zedinjenje Hrvatov in Slovencev s Srbi, ki so se morali sami za svoj lastni obstoj trdo boriti, je bil popolnoma prostovoljen akt. To zedinjenje pa je bilo že predpripravljeno po veliki politični zavesti, svobodoljubju in razvoju kulturnih in moralnih sil hrvatskega in slovenskega naroda tekom stoletij, kar je v prvi vrsti naša lastna zasluga. Delež srbskega naroda na vnanjem razrušenju Avstrije in na splošni kulturni in politični povzdigi slovanskih narodov pa nihče ne taji, samo da se mora ta delež oceniti pravično, ne pa pretiravati v svrhu, da se Hrvati in Slovenci predstavljajo kot nekaki nezavedni afrikanški sužnji, ki so jim šele Srbi pokazali, kaj da sploh pomeni svoboda. To je neka fikcija, da opravičijo svoje popolnoma nedemokratske in vsaki svobodi v obraz bijoče metode, ki jih uporabljajo napram Hrvatom in pa Slovincem.

To je zgodovinska istina, ki je ne odpravijo nobeni sofizmi radikalnega organa. »Samouprava« se poslužuje svojih starih trikov, da zakrije dejstvo, da se sedanjí vlastodržci poslužujejo v osvobojevalni Jugoslaviji istih metod, katerih se je posluževala avstrijsko-mažarska birokracija, in da jih v mnogih ozirih celó prekašajo. Četudi bi ta gospoda, ki se smatra po krivici za predstaviteljico srbskega naroda, imela izključni delež na osvobojevalni jugoslovanskih narodov, kakor ona trdi, bi to na noben način ne opravičevalo njenega upravnega sistema, ampak narobe, bi jo še bolj obremenjevalo, kajti ravno brat mora bratu vladati drugače nego tujec, in si ne sme dati plačati svojih uslug s tem, da ga enako ali pa še bolj prikrajšuje na politični svobodi.

Seveda »Samouprava« taji, da bi se pri nas vladalo nedemokratsko. Toda njeni argumenti so več kot naivni. Sklicuje se na ustavo, češ, »srbski balkanizem je dal državi moderno, svobodoumno ustavo, s katero bi se mogli ponášati najbolj svobodoumni narodi sveta; dal je sodsko neodvisnost, svobodo tiska, svobodo zborovanja in združevanja; dal je pravo in popolno demokratsko ravnopravnost vsem plemenom in veram v državi; dal jim je enako pravo udeležbe pri upravljanju države; dal je svobodo kulta vsem veram; dal je široko samoupravo v občini, okraju in oblasti.«

To otročje argumentiranje, nevredno resnega lista, prav posebno pa še vladnega, se glasi kakor kruto ironiziranje na naslov slovenskega in hrvatskega »plemena«. Kaj pomaga ustava, katere se pa sistem ne držal Argentinijske, Čile, Brazilije, Peru, Bolivije, Ekvadora, Nikaragve, Hondurasa etc., imajo vse izvrstno ustavo, močnejše še bolj moderno nego je toli hvalisana, iz francoskega prepisana ustava

naše kraljevine, pa vendar vlada v teh državah največja korupcija in absolutizem, ker se namreč vladajoči za ustavo nič ne menijo. Kako se pa pri nas ustava spoštuje? Ljudje, ki jih je sodišče v vseh instancah oprostilo zaporov, se zadržujejo v policijskem zaporu na podlagi nekega avstrijskega cesarskega patenta iz leta 1855., dasi se ta patent na njihov slučaj niti ne nanaša! Mar je to po besedah in duhu naše ustave, ki je »najbolj moderna na svetu«? Ustavljajo se časopisi, preprečujejo shodi, razganjajo društva, uničujejo stalnost učiteljstva, prezirajo sklepi sodišča; ali je to v duhu moderne ustavnosti? Strmoglavlila se je parlamentarna vlada, ki je imela nad 50 glasov večine, etablarala se je pa vlada iz manjšine; ali je to po načelih demokratske ustave? »Vsak ima enako pravo na udeležbi pri upravljanju države,« piše »Samouprava«; kako pa je v resnici? In ali je »Samouprava« res tako naivna, da resno misli, da nam je šele vidovdanska ustava dala sodsko neodvisnost, svobodo tiska in svobodo združevanja ter kulta? Mar nismo tega že veliko preje poznali, ko so naši

bratje žal ječali še pod jarmom oligarhije in deloma še pod okupacijo Turkov?

»Samouprava« naj bi tudi rajše molčal o samoupravi občin, okrajev in oblasti, ki nam jo je dala vidovdanska ustava. Samouprava v kraljevini Srbiji, ki je bila pred očmi zakonodavcu vidovdanske ustave, je prava negacija samouprave in nosi samo ime samouprave; v resnici obstoje v absolutni nadmoči belgrajske oligarhije nad vsako vasjo in pokrajino države. Pod tem sistemom smo prečani izgubili poslednje ostanke svoje lastne samouprave: v deželi, v šolstvu, v občini; v centrali nimamo itak nič govoriti. Mar se »Samoupravi« sanja ali pa nas ima za tako neumne, da ji bomo verjeli to, kar nasprotuje očividnim faktom in sistemu, ki ga občutimo na lastni koži, ki ga občutijo naši odstavljani župani, učitelji, profesorji, uradniki, naše ljudstvo?!

Ako »Samouprava« morda najde vernikov v krogu svojega čitateljstva, ne moremo nič proti temu; nas pa naj pušča v miru s takimi abotnostimi, kajti ljudi, ki bi si dali natrositi peska v oči, je v Sloveniji jako malo.

Seja načelnikov bloka narodnega sporazuma.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Ker se je pričel položaj razčiščevati, se lahko vidijo glavni obrisi, v katerih se bo gibal reševanje. Ljuba Davidović je povabil dr. Korošca in druge voditelje bloka narodnega sporazuma v Belgrad na sestanek. Vsi politični krogi z največjim zanimanjem zasledujejo blokovo akcijo.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Na sestanku med dr. Polićem, Nastasom Petrovičem in Ljubo Davidovićem je bilo sklenjeno, da se vrši prihodnja seja načelnikov bloka narodnega sporazuma v ponedeljek, dne 23. februarja v Belgrad. — Poslanec dr. Polić odpotuje jutri v Zagreb, odkoder se vrne v ponedeljek v Belgrad.

Vlada in poslanska imuniteta.

Belgrad, 19. februarja. (Izv.) Notranji minister Maksimović je odpotoval v Kragujevac in ni ne včeraj ne danes sprejel dr. Polića, ki je prišel v Belgrad radi internacije dr. Mačka in tovarišev. Dr. Poliću je bilo rečeno, naj se obrne na Wilderja, vendar pa tega ni storil. Tekom današnjega dne se je dr. Polić razgovarjal z Ljubo Jovanovićem in Nastasom Petrovičem. Dalje časa se je razgovarjal tudi z Ljubo Davidovićem. Ob pol 7. uri je odšel dr. Polić k Nikoli Pašiću. V kratkem mu je obrazložil slučaj dr. Mačka

in tovarišev, ki se še nahajajo v zaporu. Dalje mu je razložil slučaj novoizvoljenega poslanca na Hrvatskem dr. Žanića, katerega so zaprli za 14 dni. Nikola Pašić je odgovoril, da vlada v slučaju dr. Mačka in tovarišev še vedno ni napravila končnega sklepa. — Postopanje notranjega ministra Bože Maksimovića proti dr. Poliću napravlja v političnih krogih skrajno slab vtis.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Pribečevićev glasilo »Reč« piše danes, da dr. Maček in tovariši ne bodo izpuščeni iz zaporov.

Odločen demant
češko-slovaškega poslanika.

Belgrad, 19. februarja. (Izv.) Češko-slovaški poslanik Šeba je danes odločno demantiral vse vesti, ki so jih priobčili razni listi o njegovi izjavi o izidu volitev.

JOVANOVIĆ NA DVORU.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Popoldne od 4.—5. ure je bil predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović v avdienci na dvoru. O čem se je na tej avdienci govorilo, se ne ve, ker se drži ves razgovor v strogi tajnosti.

STRAH MED PRIBIČEVIĆI.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Dr. Polić in Nikola Pašić sta se baje razgovarjala tudi o položaju. Ta vest je v krogih samostojnih demokratov vzbudila veliko presenečenje, ker je to dokaz, da išče radikalna stranka zvez z blokom narodnega sporazuma, da bi se znebila samostojnih demokratov.

NERESNIČNE VESTI O RAZCEPU
DAVIDOVIĆEVE STRANKE.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Pribečevićeva »Reč« je pisala o razcepu Davidovićeve demokratske stranke, ki ga je pričakovali zato, ker dr. Marinković ne prisostvuje sejam glavnemu odboru. Vse te vesti so popolnoma neresnične in izmišljene.

STATISTIKA O VOLITVAH.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Kandidat za subotički okraj Milan Popović bo izdal v kratkem knjigo, v kateri bo navedel vse nezakonite metode in nasilja, katere so se dogajala za časa volitev. Knjiga bo tiskana v latinici, cirilici in v

francoščini. Obrača se na vse narodne poslance in kandidate, da mu pošljejo gradiva z absolutno resničnimi podatki o teroru in imena tistih, ki so teror izvrševali.

SEJA MALE ANTANTE
PRE-
LOZENA.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) 9. marea se bo vršila seja sveta Društva narodov v Zenevi. Ker mora dr. Beneš tej seji prisostvovati, je konferenca male antante preložena in se bo vršila okrog 20. marea. Dr. Beneš se vrne preko Ljubljane, odkoder bo potoval naravnost v Belgrad.

POGAJANJA Z MAŽARSKO.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Pogajanja z Mažarsko o prometnih vprašanjih se bodo jutri končala.

Makedonske organizacije.

Sofija, 19. febr. (Izv.) Včeraj so končale makedonske organizacije svoj kongres. V svojih resolucijah zahtevajo od velesil ustvaritev avtonomne Makedonije, od Društva narodov pa, naj zaščitijo bolgarske manjšine na jugoslovanskem in grškem ozemlju.

Japonski poslanik v Moskvi.

London, 19. febr. (Izvirno.) »Daily Mail« poroča, da je dobil japonski poslanik v Varšavi povelje, da nemudoma odpotuje v Moskvo, kjer ostane tako dolgo, da bo za Moskvo imenovan nov japonski poslanik.

NOVA TRGOVSKA POGAJANJA
MED NEMČIJO IN RUSIJO.

Berlin, 19. febr. (Izv.) V kratkem odpotuje v Rusijo posebno nemško trgov-

ske poslanstvo, ki bo poskušalo skleniti z Rusijo pogodbo, po kateri bi dobile nemške trdnice pravico, da smejo same one dobavljati gotove izdelke za Rusijo. Konferenca bo trajala zelo dolgo. V nemških trgovskih in industrijskih krogih računajo na uspeh.

STRAH PRED NEMČIJO.

Pariz, 19. febr. (Izv.) Kontrolna komisija za razorožitev Nemčije je izročila maršalu Fochu novo spomenico o razorožitvi Nemčije.

BELGIJA PROTI SOVJETOM.

Bruselj, 19. febr. (Izv.) Belgijska vlada je izjavila, da za sedaj še ne more obnoviti zvez z Rusijo.

NEMSKO-RUSKI ZNANSTVENI
KONGRES.

Berlin, 19. febr. (Izv.) V Moskvi so vrši prvi nemško-ruski kongres za kulturo in tehniko. Rykov je častni predsednik kongresa.

ZA RAZOROŽITEV.

Washington, 19. febr. (Izv.) Ameriška vlada je pozvala vse velesile na novo razorožitveno konferenco.

VOJASKA SLUŽBA V FRANCJI.

Pariz, 19. febr. (Izvirno.) Odbor za državno obrambo je izdelal zakonski načrt, po katerem bi trajala vojaška služba le eno leto. Vojnemu ministru so naročili, da poroča o pomenu rusko-nemškega zblizanja in o pogodbah med Rusijo in Japonsko ter Kitajsko.

BOJ ZA FRANK.

Pariz, 19. febr. (Izv.) Finančni minister Clementel je izjavil v parlamentu, da bo vlada z vso energijo zasledovala vse, ki poskušajo rušiti vrednost franka. Nadalje se je zahvalil Angliji, ki je Franciji kot zvesta zaveznica pomagala odstraniti grožnjo nevarnost.

Rusija—Japonska—Kitajska—Amerika.

Danes beremo, da Amerika sovjetska vlade nikakor ne priznati; včeraj smo brali izjavo ameriških politikov, da vojna med Ameriko in Japonsko ni izključena; pred par dnevi je prinesel berlinski »Lokal-Anzeiger« vsebino pogodbe med Rusijo, Japonsko in Kitajsko; pred par tedni so sklenili Rusi in Japonci novo pogodbo. Oglejmo si te točke; ameriške izjave si lahko potem raztolmačimo sami.

I.

Joffe je vodil leta 1922 temeljna pogajanja v Pekingju in Tokio. O novi pogodbi pravi: »Glavne točke nove pogodbe so vrnitev severnega dela otoka Sahalina Zvezi sovjetskih republik, izpraznitev tega dela in dodelitev koncesije za pridobivanje petroleja Japonski; doslej je imela to koncesijo ameriška finančna skupina Sinclair. Glede petroleja mislijo, da je tako dober, da ga bodo lahko uporabljali tudi pri letalstvu. 20. januarja sklenjena pogodba je zaključek štirih poskusov Rusije in Japonske, da se sporazume. Leta 1921 sta se pogajala Japonska in Republika Daljnega vzhoda; Zveze sovjetskih republik takrat še ni bilo. Zastopnik Ruske socialistične zvezne republike je bil zraven samo kot opazovalec. Japonci so imeli takrat poleg severnega Sahalina južni je itak njihov — zasledeno še vse Primorje in Poamurje. Ravno vsled tega takratna pogajanja niso bila uspešna. Ko sem prišel leta 1922 kot poslanik na Kitajsko, smo pogajanja spet otvorili. Japonska je bila pripravljena izprazniti Primorje in Poamurje, ne pa Sahalina. Zato so se pogajanja prekinila.

Ko so bili kmalu nato »beli generali« premagani, se je misel sporazuma spet porodila. Japonski varšavski poslanik Kavakami je prepotoval tedaj vso Rusijo in je pisal o tem več člankov v japonskih listih, mene so pa vabili na Japonsko. Sprejel sem povabilo vikomta Goto, tedanjega župana v Tokiju, enega najsposob-

nejših japonskih politikov in vnetega zagovornika japonsko-ruskega zblizanja. Že sva se toliko dogovorila, da izpraznijo Japonci tudi severni del Sahalina in pričele so se podrobne konference s poslanikom Kavakmi. Pa so prišle osebnosti vmes, zlasti zavlačevalna taktika tedanjega zunanjega ministra Učida, in pogajanja smo morali zopet odložiti. Strahovit potres 1. sept. 1923 je obrnil pozornost Japoncev na domače rane. A ko je bila prva bol pri kraju, so se pogajanja spet pričela. Na ruski strani jih je vodil moj naslednik Karahan. Treba je bilo obravnavati novo vprašanje, vprašanje petrolejskih koncesij na Sahalinu. Koncesije smo bili dali ameriški skupini Sinclair, a sem bil že jaz zato, da sprito neprijaznega stališča ameriške vlade to koncesijo anuliramo in jo damo Japoncem. Seveda so podrobnosti podpis pogodbe zavlekli, a 20. januarja je bila vendarle podpisana. Vsebina pogodbe je znana. Napačno je mnenje, da so v pogodbi določbe glede razdelitve interesnih sfer na Daljnem vzhodu. Mi smo proti vsakemu imperializmu. Japonska dobi veliko gospodarskih ugodnosti, a ravno to smo hoteli, da ustvarimo prijateljsko razmerje med obema državama.

II.

Ali je Karahan boljši diplomat kakor Joffe? Poznavala razmer pravijo, da ni med njima nobene razlike, da so se pa razmere na Daljnem vzhodu v zadnjem času precej spremenile, počasi sicer, toda spremenile so se. Posledice se bodo poznale v Evropi šele čez dolgo časa, po več letih. Joffe sicer pravi, da ni govora o interesnih sferah; a prav gotovo so tajne točke zraven. Zgodi se lahko, da bosta Evropa in Amerika iz Azije izginili — Rusija ni Evropa —.

S pogodbo se razveljavijo vse dosedanje pogodbe, razen one v Portsmouthu l. 1905, ki je končala rusko-japonsko vojno in dodelila južni del Sahalina Japoncem. Nove so točke o trgovini in plovbi, japonski državljani v Rusiji so sovjetskim zasebno-pravno enaki, polovico petroleja na Sahalinu dobi japonska industrija itd. Rakovski pravi, da pogodba ni naperjena proti Angliji in da bo na razmerje med Rusijo in Anglijo dobro vplivala. Angleži bodo uvideli, da je odklonitev angleško-sovjetske pogodbe ena največjih pogreškov angleške politike. — Karahan sam je izjavil, da bo sporazum z Japoncem utrdil stališče Rusije ob Pacifiku in da je to resen opomin Ameriki, ki ni hotela sklepati pogodb z Rusijo in je zato svoje stališče v svetovni politiki poslabšala.

III.

Berlinski »Lokalanzeiger« je navadno o Daljnem vzhodu izvrstno informiran. Prinesel je senzacionalno vest — uradno seveda takoj dementirano —, da je dva dni po podpisu pristopila pogodbi tudi Kitajska in da pomeni ta pristop popolnoma novo razvrstitev sil v Vzhodni Aziji. Berlinski list pravi, da tudi večina Rusov ni o tajnih točkah nove defenzivne in ofenzivne zveze med Rusijo in Japoncem nič vedela. Določbe so te-le:

Če hoče Amerika, Anglija ali Francija kaj ukreniti proti Kitajski, bodo dali Rusi Kitajski 100.000 mož na razpolago. Opremo, oborožitev in oskrba te pomožne armade je dolžnost in naloga Japonske. Rusija se odpove na korist Japonski 50% svojih deležev na vzhodno-kitajski železnici. Ves Sahalin (torej sever!) pripade čez pet let Japoncem, če zgradi Japonska Rusiji štiri majhne križarke, eno veliko vojno ladjo, 30 podmornikov in sedem rusilcev. Toliko petroleja s Sahalina mora ostati Rusiji, da oskrbi lahko svoje bro-

dovje v Vzhodni Aziji. Vladivostok bo z japonsko pomočjo dograjen v prvovrstno pomorsko bazo. Vezbo kitajske armade, ki bo štela v miru 800.000 mož, bodo prevzeli v enakih delih, z enakimi pravicami in plačili ruski in japonski inštrukcijski častniki, Rusi v prvi vrsti na severu, Japonci na jugu. Na zahodnem Kitajskem bodo izvežbali poseben indijski in poseben tibetanski zbor. Kitajska mora kupiti orožje, streljivo, vojno opravo itd. le od Japoncev in Rusov, od prvih 75 %, od drugih 25 %. — Zvezna pogodba ima 29 določb, velja za 30 let in ureja skupen vojaški, politični in gospodarski nastop Rusije, Japonske in Kitajske. Na programu za zborovanje centralnega izvrševalnega odbora Sovjetske unije, ki se bo vršilo koncem februarja v Tiflisu, bo tudi ratifikacija rusko-japonske pogodbe.

IV.

Sedaj pa še enkrat preberimo začetek tega-le članka, preberimo v »Slovencu« nedavno priobčeni članek »Vu in Čang«, ter se spomnimo na borbo med Japoncem in Ameriko za politično in gospodarsko prvenstvo ob Pacifiku, pa bomo vedeli, da gre za pogodbo najbolj dalekosežnega svetovnopoličnega pomena. Malenkosti nas ne smejo motiti; tako na primer ne moremo razumeti odstopa Sahalina za razmeroma majhno protiuslugo. To sprito važnosti celotne pogodbe ne pride dosti v poštev.

Politične vesti.

+ Volitve. Belgrajska »Republika« navaja v svojem volivnem pregledu dne 12. februarja nekaj prav zanimivih podatkov o volitvah v Srbiji. Med drugim pravi: »Šta očekujete vi od jedne opštine, u koju dolazi načelnik srezki sa silstvom žandara, komita i raznih drugih razbojnika, pa pred zborom celokupnog građanstva izjavljuje, da će sva opština biti popljena i čitavo selo raseljeno, ako od 400 glasača 350 ne bude spustilo svoje kuglice u radikalsku kutiju? A desilo se ovo u Makedoniji.« Dalje pravi: »Predsednici birčkih odbora su na mnogim mestima dobili već unapred gotove izborne zapisnike, sa uvedenim brojem glasova! I tako se moglo desiti, da jedna opština u Makedoniji, koja nikada, za tri izbora, nije dala radikala više od pet glasova, ovoća puta spusti svih svojih 350 kuglica u radikalsku kutiju, a da sve druge ostanu potpuno prazne!«

+ Točna belgrajska policija. »Republika« z dne 15. februarja poroča, da je policija zaplenila »Republiko« z dne 13. februarja, še preden je bil postavljen stavek v tiskarni. Načelnik belgrajske policije, katerega so opozorili na to čudno postopanje, se je izgovarjal na preveliko službeno vnuemo podrejenih organov, podrejeni organi pa na pismeno povelje svojega šefa. Tako je ostal volk sit in koza cela.

+ Tajna komunistična tiskarna v Beogradu. Belgrajska policija je prišla na sled novi komunistični zaroti. Najprej je zasledila v hiši delavca Činčica tajno tiskarno, v kateri je bilo zaposlenih deset črkostavcev. V tej tiskarni je policiji padlo v roke tudi nekaj važnih listin, iz katerih je povzeli, da obstoji tajna komunistična organizacija tudi v Zagrebu. V Zagrebu je policija preiskala več stanovanj, zaplenila več kilogramov raznih dokumentov in zaprla voditelja osjeških komunistov bivšega poslanca dr. Radovanovića. V Beogradu je policija aretirala blizu 100 oseb, med temi neko bivšo učiteljico Desanko Cvetkovičev, ki je hranila na svojem stanovanju taj-

ni komunistični arhiv in opravljala blagajniške posle »rdeče pomoči«. »Rdeča pomoč« je prejela znatne zneske iz Amerike in je delila političnim preganjancem znatne podpore, vsega skupaj okoli 350 tisoč dinarjev.

+ Strahovlada v Bolgariji. Belgrajska »Politika« objavlja poročilo svojega posebnega dopisnika iz Sofije o današnjem stanju v Bolgariji. Po tem dopisu sodeč, mora vladati v Bolgariji strahovito nasilje. »Človeško življenje ne velja nič. Pri belem dnevu ropajo in krađejo po bankah, na poštah in na carinarnah. Ubijalcev in razbojnikov nikdar ne najdejo«. Bolgarija koraka z naglimi koraki in anarhijo — piše »Politika«. Proti temu stanju so se uprli častniki in sklenili strmoglaviti današnji režim. Policija pa jim je prišla na sled. V oficirskem domu je policija zaplenila 30 kil pikrita, silnega razstreljiva. Na podlagi te najdbe je bilo veliko število častnikov zaprtih. Bolgarski listi o vseh teh grozotah ne smejo nič poročati. Da prepreči atentate, je vlada ustanovila »gerilske oddelke«, ki stoje pod vodstvom policije, proti komunistom pa je predložila sbranju zakon o zaščiti države. Kako številni so uboji v Bolgariji, dokazuje okolnost, da ministrstvo za pravosodje ne objavlja več kriminalne statistike. Privatno pa se izve, da je bilo v Bolgariji tekom preteklega meseca 36 političnih umorov, 150 umorov iz neznanega vzroka, 163 atentatov in 272 roparskih napadov. Tako poroča »Politika« in »Politika« je glasilo našega ministrstva za zunanje zadeve, ki je o razmerah v Bolgariji brez dvoma dobro informirano. Kmalu bomo čuli o bojih, ki so se vneli v Bolgariji in teh poročil bo v »Politiki« vedno več. Nič več se ne bo pisalo o protiboljševiškem bloku v Bolgariji, ker to ni več aktualno. Aktualno je bilo to pred volitvami, po volitvah pa bodo ali so že nastali novi problemi, ki jih kot sosedna država ne smemo omalovaževati.

+ Firenška konferenca. Delegaciji, ki nadaljujeta v Firenci italijansko-jugoslovanska pogajanja, sta sestavljeni iz istih članov kakor svojčas v Benetkah. V jugoslovanski delegaciji so: O. Rybač, načelnik, prof. Šilović, in dr. Figatner. Italijanski delegaciji načeljuje sen. Quartieri.

Beleške.

Obljuba. Z ozirom na neugoden vtis, ki ga je napravila na našo javnost okoliščina, da sem volil pri zadnjih državnih volitvah »klerikalca« Korošca, obljubljam da bom, da se stvar popravi, pri prihodnjih občinskih volitvah volil »socialista« Periča.

Prof. dr. Alfr. Serko.

»Dr. Koroščeva morala«. Pod tem naslovom poročajo Žerjavovi listi pri nas, da »se je dr. Korošec zadnje dni po poročilih belgrajskih listov ponujal na vse načine sedanji vladi in da je bil pripravljen zatajiti ves svoj dosednji program in žrtvovati vsa svoja dosedanja prijateljstva in zveze z opozicijskimi, samo da bi se dokopal do vlade.« Tem izvajanjem dostavlja režimsko časopisje v Sloveniji po svoji stari navadi kopico najgrših psov in obrekovanj. Da bo naša javnost pravilno poučena, pove-mo, da se je dr. Korošec kot politik res pogovarjal z odličnimi politiki v bloku narodnega sporazuma o najrazličnejših političnih problemih in da so v belgrajskih političnih krogih govorili o najrazličnejših vladnih kombinacijah. Ni pa res, da bi bili »belgrajski listi« poročali o kakem vsiljevanju dr. Korošca radikalom, ker Pribičevićeva »Reč«, ki pobira svoje politične paberke iz čistega vira kakor slovenski režimski listi, še

niso »belgrajski listi«. O nesmislu, da bi bil dr. Korošec komu »prodajal« svoj in svoje stranke program, pa ni vredno govoriti, ker je tako laž tako debela, da jo more servirati svojim čitateljem samo kak idiotski »Slov. narod«, ki je v svoji znani informiranosti dostavil svoji notici, da »jo je dr. Korošec odkuril v Zagreb, da tamkaj potolaži svoje zaveznike.« Dr. Korošec pa se takrat v Zagrebu sploh ni oglasil. Take so informacije reptilnega časopisja!

Netaktnost. Dobrodelna prireditelj v korist ruskih beguncev »Jutru« in »Slovenskemu narodu« ne da miru. Iz krogov ruske inteligence se nam sporoča, da smatrajo tako pisanje za netaktno, tako nasproti prirediteljem, kakor nasproti ruskim gostom. Zato na tako nizkotno pisanje ne odgovarjamo.

Sijajen uspeh. Zadnje volitve je vodila vlada v znaku boja proti boljševizmu. Vlada je sijajno zmagala. Izvoljen ni niti en komunist in niti en socialist.

Zupaničev vzdih. »Dika« Belekrajine, dr. Zupanič, ki si je pred volitvami po »Samoupravi« pel slavospeve o »sijajno« obiskanih shodih in v duhu plaval v sreči kraljevega ministra, je po »sijajni zmagi« pri zadnjih volitvah izjavil vinskim bratcem v slavnih Gribljah: »Znate mili rojaki moji, da bi bil sigurno izvoljen in vas spasil, da nisem kandidiral pri Narodnem bloku.«

Varno zavetje je našel Narodni pluh v Podzemlju pri trgovcu Lužarju. Tam so se vršili »vrlo dobro« obiskani shodi in so bili govorniki »burno« pozdravljeni od — desetih poslušavcev. »Dobrote« Narodnega ploha je delil g. Lužar v svoji trgovini v Podzemlju in v Gribljah v obliki »Domovine« in na dan volitev odeva Podzemelj v plakate. Najbolj »pihnil« pa ga je plakat s pomenljivim napisom: »Blagor mu, Zupaniču, 2. skrinjica«, ki bi se pravilno glasil: »Blagor mu Lužarju, ker dobi oštarijico.« In res. Zupaničev blagor je kljub agitaciji zgubljen, Lužar pa bo po milosti Narodnega ploha na pustno nedeljo odprl v Podzemlju za 19 hiš »prepo-trebno« tretjo oštarijo.

Kaj pomeni »susretljivost«? V večerajšnjem »Jutrovem« uvodniku stoji: »Kralj je šel do skrajnih granic susretljivosti.« — V Pleteršniku tega izraza nismo našli.

»Državotvorna« logika.

Člen 71. uradniškega zakona:

»Državni uslužbenci se smejo premeščati na izpraznjena mesta tudi brez svoje volje, toda po neizogibni službeni potrebi. . . . (Določilo o selitvenih službah.) . . . Uslužbenec se ne sme premestiti iz kraja v kraj, preden mineta dve leti službe v kraju, iz katerega se premešča. . . . Izjema ob prostovoljni selitvi.) . . . O premeščitvi odloči oni organ, ki odloča o postavljanju na položaj.

Odredbe o premeščanju ne veljajo za uslužbence, ki jim je s specialnimi zakoni zajamčena nepremestnost. . . . Izjema, za katere uradnike ta člen ne velja, učiteljev med njimi ni.) . . .

Člen 224. uradniškega zakona:

. . . . (Določilo, da se postavljajo državni uslužbenci na razpoloženje.) . . . »Vkljub temu se ne postavljajo na razpoloženje in ostanejo na svojih mestih: člani državnega sveta, člani glavne kontrole, vsi sodniki rednih sodišč in učitelji, ki niso smeli biti po dosedanjih zakonih ne premeščeni ne odpravljeni iz službe.

Bolesław Prus:

Na gorah.

Iz poljščine prestavil: Vinko.

(Konec.)

Anglež je gledal, obračal magnetno iglo in glavo, slednjič je tlesnil z jezikom.

»Počakati moramo, dokler megla ne izgine,« je rekel smehljaje damam.

Nam pa je šepnil:

»Zgrešili smo; popolnoma na drugi strani gore smo...«

»Kako visoko stojimo?« ... je vprašal Nemec.

»Morda na polovici gore; sploh pa — kaj jaz vem.«

»Morda je tu kje prepad?« je zopet vprašal Nemec.

»Ne rečem, da ni,« je odgovoril Anglež. »V vsakem slučaju so tu skale zelo strme.«

Dami sta sedeli žalostni.

»Skoda, da nismo vzeli samovarja za čokolado,« je rekla ena.

Ze je bilo po četrti uri, ko je zapihal silen veter od strani in za trenotek odkril obzorje.

Dež mi je tekkel po koži. Videl sem, da sedimo na polici, nekaj metrov široki. Za nami je stala strma stena, pokrita z opolzkim kamenjem, po katerem se ni bilo v

tem trenutku mogoče vzpenjati, pred nami pa — eno vrsto nižje — dolina...

Da bi šli z obronka proti dolini, ni bilo niti govora, ker je padala na tem kraju skalna gorska stena skoro popolnoma navpično.

»Kdaj bomo šli, gospodje?« se je oglasila dama.

»Kadar bo izginila megla,« je odgovoril Anglež.

»A če do noči ne izgine?«

»Bomo tu prenočevali.«

»Vi se žalite?«

»Nikakor ne,« je resno odgovoril.

»Padli smo v past in moramo biti potrpežljivi.«

»Pa dajte kakšna znamenja, gospodje,« se je vmesala druga. »Okolica menda ni pusta... morda bo kdo slišal.«

»Saj res, dajmo.«

Moj rojak je imel revolver, s katerim je začel streljati v dolino. Toda pok je bil tako slaboten, da sem dvomil, da ga kdo sliši.

Medtem se je megla zgostila vedno bolj. Dami sta se ovili v šale in žalostno sedeli, Nemec pa je hodil sem in tja in se mu je videlo, da je zelo razburjen.

Naenkrat me je prijel za roko in odpeljal na stran. Njegovo lice je imelo divji izraz.

»Gospod,« je rekel z drugim glasom, »vem, da sedimo nad prepodom, a čeprav

ga ne vidim, vendar čutim že pri sami misli nanj tako vrtoglavico, da... ne vzdržim dalje.«

»Kaj boste pa storili...« sem ga začuden vprašal.

»Vržem se! Raje poginem, kakor da tako trpim. Samo vas sem opozoril na to, drugi nočem, da bi vedeli...«

»Kaj ste zblazneli?«

»Da... čutim, da sem zblaznel.«

V tem hipu se je približal Anglež in predno sem se zavedel, je zblaznelega prijel. Hotel mu je zvezati roke, meni pa je rekel polglasno:

»Vrzi mu robec na glavo...«

Toda nesrečnež se je iztrgal, nas oba sunil vstran in zbežal po obronku na levo. Za hip smo zaslišali težak padec in zamolklo bobnenje padajočega kamenja.

»Kaj se tam dogaja?« je zaklicala ena dam, ko je slišala vpitje.

»Nič,« je nemo odgovoril Anglež.

»Naš tovariš skuša splezati na goro...«

Meni pa je zašepetal:

»Niti besedice o tem, ker sicer bodo šli drugi za njim. V takem trenutku je zblaznelost nalezljiva bolezen. Bredko stališče...«

Izpil je močen požirek konjaka, ga podal še meni in potem... je z lepim tenorjem zapel melodijo iz neke operete. Žalostnim Francozinjam se je razjasnilo obličje in začeli sta peti z Angležem. Celo

moj rojak je pozabil na obed in se jim pridružil z napačnim basom, ki ga je vsak trenotek negotovo izpreminjal.

Samo jaz sem začuden in prestrašen molčal. To petje nad prepodom, po tako strašnem dogodku je pokazalo nadčloveški pogum Angleža, a tudi grozno stanje.

»Pojte, gospodi!« mi je zaklicala ena dama. »To je najboljšo sredstvo proti lakoti in mrazu.«

»Morda bodo postali na ta način pozorni na nas hribovci,« je pristavila druga.

In začeli so vsi trije novo pesem, še bolj veselo. Tedaj se je moj rojak drl brezobzirno po poljsko in govoril:

»Da bi te vrag odnesel, Angleža in tvojo goro! Ko bi se ne bal Švicarjev, pojedel bi te mesto teletine za obed.«

Anglež se je jako ljubeznjivo obračal k njemu s svojim bledim obrazom in mahal takt z roko.

Tedaj... smo začuli neki glas od zdolaj. Anglež je hitro skočil na noge in stekel na ono stran obronka, od koder se je vrgel Nemec.

»Hop, hop,« je klicalo spodaj.

»Hop, hop,« smo vsi odgovorili.

Obe dami sta se od veselja poljubili.

»Nisem se ubil!« je klical glas. »Pojdite gospoda, tu dol!... Lepa pot!...«

V začudenje smo spoznali glas našega Nemca.

»S tega obronka lahko skočite, saj je

Dnevne novice.

V Sloveniji se nihče ne preganja.

Brez pismene motivacije sta bila preko noči odstavljena kvalificirana suplenta dr. Anton Bajec in Ivan Polzelnik na ženski realni gimnaziji v Ljubljani. Dekret slove:

Gospod Ivan Polzelnik, suplent na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani. — Podpisano ravnateljstvo Vam vljudno sporoča, da Vas je kuratorij mestnega dekleškega liceja v Ljubljani z dopisom z dne 17. februarja 1925 pod št. 75/11c. kur. razrešil službovanja na podpisnem zavodu in sicer z dnem 17. II. 1925. — Ravnateljstvo mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. — Jug.

O resničnih »razlogih«, radi katerih sta bila gg. suplenta razrešena službovanja na liceju, pa bomo še obširneje govorili.

— Obisk romunski kraljice. Belgrajski listi poročajo, da pričakujejo na dvoru obisk romunske kraljice šele v 10—15 dneh. Kraljica da pride zato, da vidi svojega vnuka Petra.

— Umrli je na Vrhniki daleč na okoli znani in spoštovani trgovec in posestnik gospod Rudolf Rutner. Pokopali ga bodo v soboto popoldne ob treh. Blag mu spomin! Preostali naši iskreno sožalje.

— Smrt hrvatskega časnikarja. V Zagrebu je umrl član JNU — 29 letni Predrag Mitrović, po rodu iz Hercegovine. Kot vseučiliščnik je začel vojno vstopil v prostovoljsko četo vojvode Vuka in ostal z njim 7 let. Kot časnikar je sodeloval pri raznih listih, nazadnje v uredništvu »Slobodne Tribune« v Zagrebu. Posvečen se je posebno socialnim problemom. Zapustil je vdovo z enim otrokom.

— Ne v Argentini! Od generalnega konzulata kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Buenos Airesu je dospela vest, da vlada v Argentini velika brezposelnost radi slabe žetve, vsled česar se ne priporoča izseljevanje v Argentino.

— Stoletnica Gjüre Daničiča. Dne 19. aprila t. l. poteče 100 let, odkar je bil rojen Gjüre Daničič. Jubilej proslave vsi kulturna društva s predavanji in drugimi prireditvami.

— Osebnosti. Premeščeni so okrajni gozdarji: Alfred Busbach od okrajnega glavarstva v Murski Soboti k okr. glavarstvu v Ljubljani, Ivan Ahačič od okr. glavarstva v Ljubljani k gozdarski nadzorstveni postaji v Črnomlju, Friderik Zampa od gozdarske nadzorstvene postaje v Črnomlju k okr. glavarstvu v Novem mestu. Luka Ahačič, okrajni gozdar v Novem mestu, je trajno vpokojen. — Upravitelj kopališča v Rimskih Toplicah Dragotin Kunc je imenovan za oskrbnika jetnišnice okrožnega sodišča v Beli cerkvi. — Jernej Kladnik, doslej pri ukinjeni carinarnici v Celju, je imenovan za revizorja pri glavni carinarnici v Mariboru.

— Sneg v Kamniških planinah. (Poročilo od 17. t. m. z Velike planine.) Tiha dolina pripravna za smuko; 30 cm novozapadlega snega.

— Priznanje italijanskega prosvetnega ministra. Italijanski prosvetni minister Fedele je poslal preko naše vlade članici belgrajškega Narodnega gledališča gđ. Bobičevi zahvalno in priznalo pismo za njeno uspešno prizadevanje, da se na jugoslovanskih gledaliških vpriporih italijanska dramatična dela. (V Belgradu so v zadnjem času z velikim uspehom vpriporili Nicodemijevga »Scamopolae«.) Bobičeva se je šolala v Italiji.

Ko smo za četrte ure vsi prišli skupaj na planici, je prijel Anglež Nemca za roke in rekel damam:

»Ali veste, gospe, da se je ta človek hotel pred eno uro ubiti?«

Osramočeni samomorilec je odšel proč, Francozinji pa sta se začeli smejati, ko sta videli Angležovo resnost. Celo moj rojak je to odobral. Toda, ko smo povedali cel dogodek, se je ena dama razjokala, druga pa je dobila krče.

V resnici pa smo morali te trenutni blaznosti našega tovariša zahvaliti svoje življenje. Obronek je namreč visel nad prepadom, in samo na tistem mestu, kjer je skočil Nemec, je bilo mogoče priti v dolino brez smrtne nevarnosti.

Ostali njegov dogodek je bil zelo pripravljen.

Ko se je vrgel s skale, je padel na kup kamenja, in ko je hotel hitreje končati s svojo vrtoglavo, je tekel slepo naprej. Čez nekaj minut je prišel iz megle in se z velikim trudom zopet vzpenjal navzgor, da bi nas poklical.

»No, in kaj misliš,« je sklonil moj prijatelj, od tega dogodka je Nemec popolnoma izgubil vrtoglavo! Postal je celo član planinskega društva in danes srečavam njegovo ime na listi turistov, ki se vzpenjajo na najvišje vrhove...»

Enako se ozdravi z enakimi

— Silen vihar na Jadranu. Zadnje dni je oral po Jadranu silen južni vihar, kakor ga že davno ne pomnijo. Obrežna plovba je bila malone ustavljena. Valovi so se zaganjali ob obrežje mnogo metrov visoko. O nesrečah na morju zaenkrat ni poročil, pač pa je vihar po mestih pobil mnogo oken, metal opeko s streh in po vinogradih polomil drevje in trte.

— Za lastnike radioaparata. Poštno ministrstvo sporoča, da bo dajalo dovoljenja tudi za prenosne prenosne radiopostaje pod običnimi pogoji pravilnika o radioaparatih. Letna naročnina znaša Din 750. Kdor hoče imeti prenosno radiopostajo, mora vložiti prošnjo na pošto ministrstvo, v kateri je treba poleg drugih podatkov navesti tudi vse kraje in prostore, kamor namerava postavljati radioaparat. Dovoljenja bodo veljavna samo za tiste kraje, ki so v prošnji naštet. Oni, ki že imajo tako dovoljenje, želi, da bi smel postavljati prenosni radioaparat še v katere druge kraje, mora napraviti posebno prošnjo, v kateri naj navede te nove kraje in prostore. Za tako naknadno dovoljenje se ne plača nobena naročnina. Za prenosne radiopostaje se bodo izdajale posebne legitimacije. Poštno ministrstvo je tudi odločilo, da se stalne prejemne radiopostaje ne smejo prenašati v javne prostore, kjer se vrše koncerti in druge javne prireditve. Pripominjamo, da je treba za prenosno radiopostajo poleg navadne letne naročnine v znesku 750 dinarjev plačati še pristojbino v znesku 150 dinarjev na leto za »Broadcasting«. Poštna uprava bo strogo pazila, da se bodo vsi imetelji stalnih ali prenosnih radiopostaj točno držali gornjih odredb poštnega ministrstva.

— Karta telefonskih pristojbinskih pasov. Poštno ministrstvo je izdalo karto telefonskih pristojbinskih pasov Jugoslavije v razmerju 1:1.000.000; 1 cm na karti je 10 km dejanske razdalje. Na tej karti so navedeni vsi brzojavni telefoni v naši državi. Na podlagi te karte je razvidno, v katerem pasu leži centrala, s katero imam pogovor, oziroma kakšno pristojbino je treba za pogovor z dotičnimi centralami plačati. Na vsaki karti so v barvi načrtani trije polkrogi, ki v zmislu čl. 31. točka 1, telefonskega pravilnika označujejo meje telefonskih pristojbinskih pasov tišega telefona, za katerega je karta določena in ki je središče za vse tri polkroge.

— Izgon. Iz območja mariborske oblasti je izgnan za dobo 5 let s prepovedjo povratka 28 letni Štefan Križanič, mesarski pomočnik, doma iz Petrinja na Hrvaškem. Iz policijskega okoliša mesta Maribora pa je izgnan tudi za dobo 5 let 36 letni Maks Tramsak, mesar. pomočnik, doma iz Zg. Bistrice na Štajerskem. Oba sta izgnana kot nadležna in lastnini nevarna tuja.

— Aretacija dr. Kraftovih napadalec. Na odredbo državnega pravdnika v Somboru so 17. t. m. zaprli občinskega podtajnika Stanika Tanundžića, prostovoljca Leskoveca in davč. kontrolorja Stevana Patkova, vsi iz Novega Siveca v Bački, ker je dokazano, da so se bili udeležili napada na dr. Krafta.

— Posli bankirja Svečenskega. Te dni so v Osijeku zaprli bankirja Vladimira Svečenskega. Svečenski je bil svoj čas v osješki Jugoslavenski banki uradnik ter je kot tak z večjo družbo vtihotapljal v Jugoslavijo bivše avstrijske krone in ogoljufal državo za več milijonov. Zaprli so ga bili, a tedaj se je znal izmuzniti zapljam zakona. Nato je ustanovil lastno banko pod imenom »Domovinska banka« in ogoljufal mnogo ljudi. A v vsakem slučaju se je znal brez resnih posledic izmuzniti. Sedaj je dobilo državno pravdnništvo več novih ovadb proti njemu; gre za prevare v višini za pol milijona dinarjev. Svečenskega so topot zaprli.

— Umazana afera na račun brezposelnih v Zagrebu. Koncem minulega leta se je na lastno pest organizirala v Zagrebu nekaka »Zveza brezposelnih«. Ta Zveza, ki javno ne obstoja, je nato prirejala zbiranje darov deloma pčtom pol po hišah in podjetjih deloma pa javno po ulicah. Nabrala je znatne vsote, ki so jih nabirali izročili odboru. Zeta je nekaj malega razdelil med »društve« je od zbranih darov razdelili med »društvene«, glavni delež pa si je odbral sam. Društveniki so končno stvar prijavili delavski zbornici in policiji, ki imata sedaj stvar v rokah.

— Pobegnil je iz Kragujevca dijak tamkajšnje gimnazije Radovan Jovčević. Po nekaterih njegovih izjavah pred begom sumijo, da je pobegnil v Slovenijo.

Iz Primorske.

— Proti nasilju nad grobovi. Sklep goriškega občinskega sveta proti slovenskim napisom na mestnem pokopališču je ogorčil tudi poštno italijanske kroge. Občinski svetovalec Graziani je v tej stvari vložil interpelacijo na župana Bombiga, v kateri pravi med drugim: »Podpisani je mnenja, da ta sklep ovira zblizanje in mirno sožitje obeh narodnosti, kakor ga žele vsi, v prvi vrsti pa sedanja vlada, ki je že opetovano izjavila, da noče delati nasilja tujerodnim manjšinam.« List »L'Isanzo« je objavil dr. Besednjakovo interpelacijo na notranjega ministra Federzonia, kakor tudi Graziani'jevo na goriškega župana Bombiga ter ob sklepu zapisal: »Upamo, da

bo notranji minister, ki je mož velikih političnih zmoglosti, razumel posledice tega političnega pretiravanja in bo s svojo pomirjevalno besedo zadevo uredil. Sedanja vlada, in zlasti njen načelnik sta izjavila opetovano, da tujerodne manjšine ne bodo nikdar tlačene in oropane pravice, ki jim pritečejo v skupni državi. Nastopiti pa sedaj proti mrtvim v njihovih grobovih in prepovedati, da ne sme biti zapisano nad njihovimi kostmi njihovo ime z dvema ali tremi običajnimi besedami v slovenskem jeziku, je vrhunec patriotične budalosti in nasprotuje celo načelom najbolj zagriženega nacionalizma, ki se hoče pač boriti proti živim sovražnikom, ne pa proti — mrličem.« Ta nastop treznih italijanskih krogov je pač edino vreden velikega kulturnega naroda.

— Za politične preganjance pod bivšo Avstrijo. Finančni podminister (oddelek za vojne pokojnine) je izdal odlok, glasom katerega imajo pravico do pokojnine vsi oni, ki so jih bile preganjale avstrijske oblasti, jih internirale v kakem koncentracijskem taborišču, kjer so si nakopali bolezen in morda umrli. Vsem takim preganjancem oziroma njihovim dedičem priteče pokojnina, kakor če bi bili oboleli ali umrli v vojni.

— Strankarska politika. V Istri so osnovali »Seljaški Savez«, v katerem naj bi našli stanovsko in pravno oporo ter pobudo in pomoč k vsestranski izobrazbi hrvaški in slovenski istrski kmetje. Take stanovske organizacije so si osnovali kmetje že po vseh kulturnih deželah, kakor imajo tudi vsi drugi stanovi svoje organizacije. Istrski kmet je pa ob danih razmerah tesne stanovske organizacije dvakrat in trikrat potreben. Tržaškimi liberalnim krogom pa nova organizacija nikakor ni po volji. »Istarska Rijeka« na najodurnejši način napada kmetstvo gibanje kot »kranjsko seme« ter psuje in obrekuje voditelje. Značilno za kroge, ki stoje za »Istarsko Rijeko«, je dejstvo, da njih glasilo niti z besedo ni omenilo govora posl. Besednjaka v parlamentu za pravice slovenskega prebivalstva v Istri, o katerem so priznalo pisali celo mnogi italijanski in nemški listi. Istotako »I. R.« ni omenila izjave hrvatskega molitvenika, ki je v tej dobi tem večjega narodno-kulturnega pomena, in pravtako ni napisala nobene vrstice za »Društvo sv. Mohorja za Istro«. Taka strankarska nestrpnost se ob danih razmerah obsoja sama.

— Za pouk v materinščini. Spričo dejstva, da šolska vodstva dosledno prezirajo zakonsko določbo, da se mora po šolah na željo staršev v posebnih urah poučevati materinščina, se je obrnil posl. dr. Besednjak na višje šolske oblasti v Trstu za od pomoč. Poslanec je oblastvom pojasnil žalostne razmere na hrvaških in slovenskih šolah, ki so ponekod dovedle do šolskega štrajka (v St. Petru v Šumi) in opozoril, da bo ljudstvo spoštovalo šolo in zakon le tedaj, ako mu bodo učiteljstvo in oblasti v tem dajali dober zgled. Višji šolski činitelji so nato pozvali poslanca, naj jim predloži točno poročilo o vseh posameznih slučajih, kjer se materinščina ne poučuje. Dr. Besednjak bo poročilo, ko zbere potrebne podatke, predložil.

— Umrli je v Trstu bivši mnogoletni profesor na navlični šoli v Dubrovniku in arhivar prof. Josip Gelcic (Jelčić), doma iz Boke Kotorske. Izdal je več zgodovinskih del o Dubrovniku, a v rokopisu je zapustil obširno zgodovino Boke. Čutil se je Italijana ter je tudi pisal v italijanskem jeziku.

Iz Štajerske.

— »Naša Straža«. — Namesto ustavljene »Straže« je začela v Mariboru izhajati »Naša Straža«, ki jo bodo dobivali poslej naročniki »Straže«.

— Dekliška zveza v Celju je poklonila knjižnici Kat. prosvetnega društva, spoštujejo kulturno delovanje, katero vrši med našim ljudstvom, 250 Din. Najlepša zahvala in Bog plačaj.

— Pogreb Alojzija Pinterja v Slovenski Bistrici. Dne 16. t. m. je bil pokopan 27 letni sin trgovca Pinterja, orjunaš in liberallec po mišljenju in življenju. Pa ravno zato ga je čislalo naše brezverstvo in mu pripravilo kar le mogoče sijajen pogreb. Različne liberalne korporacije naj bi ga počastile z govori na grobu. Ker pa nagrobni govori brez škofijskega dovoljenja niso dovoljeni, je dekan očetu rajnega svetoval, naj vpliva na nekatere osebe, da bodo izostali nagrobni govori, sicer se bodo duhovniki takoj odstranili po končanih cerkvenih opravkih. Na dan pogreba se pada dekan točno od napovedani uri s cerkvenimi služabniki na sprevod. Sredi med cerkvijo in Pinterjevo hišo mu pridejo nasproti Len. Pinter iz Maribora, dr. Snuderl in dr. Pučnik radi asistence, katere se ni hotela udeležiti sprevoda zavoljo navzočih orjunašev. Tu dekan še enkrat opozori gospode, da so nagrobni govori cerkveno prepovedani. Dr. Snuderl in Len. Pinter ga zagotavljata, da ne bo nihče govoril in dr. Pučnik, ki je imel namen govoriti, se zaveže, da ne bo govoril, kar je tudi moško držal. Stric Pinter pa je kmalu pokazal, kak stric da je, grdo je nalgat dekana, ker je 10 minut pozneje govoril. Po končanih obredih in molitvi je dekan malo čakal na petje, a ker ga ni bilo, je odšel s cerkvenimi služabniki. V njegovi navzočnosti ni nihče govoril, po njegovem odhodu pa je pet govornikov nastopilo in ko-

Za revizijo se smejo ukiniti poedina zvanja ali službena mesta.

Člen 234. uradniškega zakona:

»Državni uslužbenci v vsej kraljevini, razen onih, ki so označeni v čl. 224. tega zakona, uživajo stalnost po preteku treh let od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, brez ozira na dosedanje predpise.«

Dodajmo še naslednjo ugotovitev:

Učitelji, kar jih je bilo stalno nameščenih, so bili v Sloveniji stalno nameščeni po specialnih deželnih zakonih, ki pa so jih sedanji vladodržci že pozabili, dasi spet nameščajo stalno svoje ljubljence.

Sklep iz »Slov. Naroda« dne 19. februarja 1925. leta Gospodovega:

»Zakonodajalec činovniškega zakona je vedel za te nevarnosti (»Narod« spet čveka o državnotvornosti in protidržavnosti) in je raditega vpletel § 71., ki tvori pooblastilo za tri leta, tekem katerih naj državna oblast ustvari tak položaj, ki odgovarja principom ustave in države. Na učiteljska mesta naj pridejo ljudje, ki bodo državo pri njeni konsolidaciji podpirali, ne pa rušili.« (Kurzivno v »Slov. Narodu«.)

Naša pripomba:

Do danes nismo našli pravega vzroka, zakaj je »Slov. Narodu« univerza tako v želodcu, zdaj pa že vemo, kakor čuje-mo, da se samo radi tega jezi, ker so ga odklonili za profesorja prava in logike. To ni bilo prav, vsaj javno bi ne bil učil. Če bi ga bili pa na univerzi napadli radi njegovih naukov, bi bil lahko vpil, da so klerikalci in univerzitetni profesorji proti svobodi znanstvenih raziskavanj in naukov!

Dopisi.

Rožna dolina pri Ljubljani. Letos praznuje vas Rožna dolina 27 letnico, olupševalno društvo pa 20 letnico. V proslavo jubileja se bo vršil letošnje poletje pod Rožnikom V. veliki rožnodolski semenj. V spomin tega slavja bo olupševalno društvo izdalo spominsko knjigo pod naslovom »Zlata knjiga Rožne doline«. Knjiga bo vsebovala zgodovino Rožne doline, zgodovino olupševalnega društva, načrt Rožnodolskega doma itd. Opremljena bo tudi s krasnimi slikami. Knjiga bo stala broširana 16 Din, elegantno vezana 25 Din in bo izšla le v slučaju, če bodo z naročili in darili pokriti ogromni tiskarski stroški. Zato toplo priporočamo vsem, da se takoj naroče na to zanimivo knjigo. Naroča se po dopisnici pri olupševalnem društvu v Rožni dolini, p. Vič pri Ljubljani.

Črnomelj. Neki tukajšnji zgagar prinaša v »Jutru« od dne 18. t. m. kot volivno reminiscenco nekako skrpucalo, v katerem se v imenu več Črnomalčev sprašuje: kaj je povod, da se tigri vesele zmage? Ker mora biti dopisnik precej omejen, če še danes ne ve, zakaj smo veseli nad izidom volitev, mu bomo povedali javno: Črnomalci smo se veselili izida volitev tako, kakor se ga splošno veseli ves slovenski narod, ker smo pri sedanjih volitvah ponovno pokazali celemu svetu, da stojimo vsi zavedni in pošteni Slovenci za zastavo SLS, katere se edino bori z neomajno svesto in ljubeznijo do slovenske zemlje proti nasilju in korupciji. Veselili smo se tem bolj, ker so zadnje volitve pokazale, da danes že celokupno nepokvarjeno belokranjsko ljudstvo stopa v politično vrsto SLS, katere pride v poštev za vse Slovence kot edino resna in koristna politična stranka, katere prapor je slejkoprej neomadeževan.

Naročajte 'Slovence'!

komaj nekaj laktov globoko... Toda dami je treba nesti na rokah,« je kričal Nemec. »Hvala Bogu!« je zaklical moj zemljak, »bom vsaj večerjal danes.«

In je skočil naravnost v meglo.

Zaslišali smo zopet rušenje kamenja in žalostni glas zemljaka:

»Ah, naj ga grom udari s tako potjo! Gotovo sem si izpahnil noge!«

Nato smo zaslišali dolni razgovor. Očividno se je sestal z Nemcem.

Po vrsti smo šli vsi, klub oporekanju dam, ki na noben način nista hoteli na roke Angležu. Slednjit sta se vendar premislili: skala je bila na tem mestu kakor prag, ki je bil visok kake tri ali štiri lakte, odkoder je bilo treba ali skakati, ali iti počasi s pomočjo osebe, ki je stala spodaj.

Ko smo zapustili usedni obronek, smo bili na strmeh nasipu, od zgoraj do doli samo kamenje. Tudi tu nismo šli, marveč smo se drsali zelo hitro in z velikim krikom, držeč se štirje za roke: dami v sredi, midva z Angležem pa na koncu. Nižje od nas smo videli malo od strani v megli dve senci: to je bil moj rojak in ponetnečeni samomorilec — Nemec. Vsled velike hitrosti smo se par minut valili po strmeh nasipu. Čim nižje smo zdrseli, tem bolj se je redčila megla; slednjit, na polovici nasipa, smo zagledali dolino, na njej pa nekaj pastirskih koč.

valo v zvezde rajnega Lojzeka. Nek orjunaš mu je zaklical v grob: Tvoja duša je sicer umrla, a tvoj duh bo vedno med nami. Nato mu je zapel pevski zbor. Ne bi tako natančno poročali o tem pogrebu, ako ne bi o njem tako nesramno lagalo »Jutro«. Dopisnik trdi, da je grozil dekan, da se duhovščina ne bo udeležila pogreba, z drugimi besedami, da cerkvenega pogreba ne bo, ako se ne odstrani Orjuna. G. dr. Pučnik, kedaj in komu je to grozil g. dekan? Na dan z imeni! Nadalje pravi lažnivi dopisnik, da se je dekan udeležil pogreba le pod pogojem, da dr. Pučnik ne bo govoril. G. doktor, kako se more »Jutro« tako nesramno lagati, ko pa je dekan v cerkvenih oblačilih s cerkvenimi služabniki bil že blizu Pinterjeve hiše, ko ste govorili z njim. Kam pa je šel v cerkveni obleki, če ne na pogreb? Ta »pogoj« je izmišljen in očitna laž in s to trditvijo se smešite g. doktor pred celim svetom. Enako je laž, da so se zgražali ljudje nad »pasivno rezistenco«, s katero je dekan opravil cerkvene ceremonije. Ne ne, g. dekan je ravno tako opravil cerkvene obrede, kakor pri drugih pogrebi, nad tem se ni nihče zgražal, pač pa se je ljudstvo zgražalo nad obnašanjem liberalcev med pogrebom in nad krivoverskimi govori na posvečenem pokopališču.

Š Na cesti umrl. V Mariboru je v sredo popoldne zapazil nek stražnik v Klavniški ulici gručo otrok, ki so stali okrog umirajočega starčka. Predno je dospel poklicani zdravnik, je mož — Viktor Vračko — izdihnil. Pokojni je bil star 67 let. Opuščen je bil pred kratkem iz zagrebške hiralnice kot rekonvalescent, v Mariboru pa je vsled onemoglosti umrl na cesti.

Iz Ljubljane.

Iz mestne ženske realne gimnazije se nam poroča, da išče ravnatelj Jug po drugih zavodih profesorje, ki bi bili pripravljeni prevzeti nadure, ker sta bila gg. suplenta dr. Anton Bajec in Ivan Polzelnik razrešena službovanja. Apiliramo na kolegialnost profesorjev, da nadur ne sprejmejo.

Iz Prosvetna zveza sporoča, da se vrši VI. prosvetni večer danes teden, to je 27. februarja.

Iz Loterija v korist planinskega doma v Mirni gori v Beli Krajini. Danes so se izročile prometu tablice velike tombole, ki se bo vršila 3. maja t. l. na kongresnem trgu v korist zgradbe planinskega doma na Mirni gori, Bela Krajina. Planinci in drugi, kupujte srečke, da pripomorete k zgradbi! Opozarjamo že danes na velike plakate s sliko doma, ki se bodo razvesili v kratkem. Glavni dobitki so razstavljeni pri trvdki Černe Ivan, Dunajska cesta.

Iz Umrli so v Ljubljani. Fran Cedilnik, občinski uboječ, hiralet, 74 let. — Fran Pavlič, gostilničar in posestnik, 59 let. — Uršula Smole, kočarjeva žena, 44 let. — Milko Kobe, delavčev sin, pol leta. — Josip Kralj, posestnik, 65 let.

Iz Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani naznanja interesentom, da se vrši redna pomagalska preizkušnja v nedeljo, dne 1. marca t. l. Zglasiti se je najkasneje do 25. t. m. v zadrugi pisarni, Hrenova ul. 1. — Načelstvo.

Iz Ljubljanske porota. Do sedaj so razpisane za pomladansko porotno zasedanje tele obravnave: V pondeljek dne 2. marca se vrši obravnava proti Francetu Jenku radi poverbe (predsednik senata predsed. dež. sod. dr. Papež). V torek dne 3. marca se vršita dve obravnavi in sicer proti Mihaelu Meserku in Josipu Klisu, obe radi hudodelstva uboja po § 140 (predsednik viš. sod. svet. Rekar). V sredo dne 4. in v četrtek dne 5. marca pa se vršita obravnavi proti Vinku Ravniharju in Francetu Klemenu radi goljufije (predsednik viš. sod. svet. Mladič). Določenih je za to zasedanje še več drugih slučajev, vendar pa še niso določeni dnevi obravnave.

Iz Mladi tatiči. V zadnjem času so opazili po Ljubljani in sicer največ po Salendrovi in Knafljovi ulici, na Kongresnem trgu in po Karlovski, Dunajski in Gosposvetski cesti, da so zmanjkale pri vežnih in tudi drugih vratih medene kljčke. Vsled številnih ovadb je policija delj časa zasledovala te novovrstne ljubljanske tatove, vendar brezuspešno. Končno pa so le zalotili predrzno družbo in sicer štiri komaj 13 letne paglavce. Pri preiskavi so fantiči priznali tatvine in so tudi povedali, da so prodajali medene kljčke pri starinarici Panholzerjevi. Panholzerjevo, ki ne sme kupiti nobenega blaga, posebno od mladih paglavcev, brez pismenega potrdila čegavo je blago, so opeharili na ta način, da so napravljali drug drugemu pismena potrdila čegavo, da je blago in da ga smejo res prodati.

Iz Razne tatvine. Pred kratkim je bilo vlomljeno v pisarno Zveze delavcev »Svoboda«. Tat je odprl s silo predal pisalne mize in ukradel 300 Din društvene gotovine. Vlomilcu so že na sledu. — Na dvorišču hiše št. 45 v Sp. Šiški je prevrnil neznan tat mlekarški voziček. Pri tem je razlil 6 litrov mleka, vrš s tremi litri mleka pa je odnesel. Napravil je okrog 100 Din škodo. — Na hodniku ljudske šole v Mostah je bil ukraden nekemu učencu med poukom z obešalnika dobro ohranjen suknjič iz zelenkastega sukna.

Iz Policijske vesti. Policija je aretirala od 18. do 19. t. m. 11 oseb in sicer štiri že na drugem mestu omenjene tatiče medenih kljuk vežnih vrat, 3 radi pijanosti in razgrajanja

in po enega radi beračenja, vlačuganja, soudeležbe in suma tatvine. — Vloženih je bilo 7 ovadb in sicer dve radi prestopka cestno-policijskega reda in po ena radi tatvine, pijanosti, posesti samokresa brez orožnega lista, zlobne poškodbe vrtnice in radi prekoračenja policijske ure.

Za deževno pomlad

je preskrbela cenjenemu občinstvu z ogromno zalogo priznanih najboljših dežnih plaščev trvdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Prosveta.

pr Popravek. V včerajšnjem »Slovenec« je tiskarski škrat spačil v oceni III. koncerta Filharmonične družbe smisel enega stavka. V 26. vrsti in sledečih beri: Njegove »Dumky« so vzor tovrstne glasbene oblike: niz pesmi mirnega, pripovedujočega značaja, prepletanih oziroma prekinjenih itd. — — — P.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek 20. febr.: VDOVA ROŠLINKA, premijera. — Izven.

Sobota, 21. febr.: STRICKOV SEN. — Red C. Nedelja, 22. febr.: Ob 3. pop. DANES BOMO TICI, ljudska predstava po znanih cenah. — Izven. — Ob 8. zvečer: VDOVA ROŠLINKA. — Izven.

Pondeljek, 23. febr.: SUMLJIVA OSEBA. — Red F.

Torek, 24. febr.: — Zaprto.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Petek 20. febr. — zaprto.

Sobota, 21. febr.: TRAVIATA. — Red C. Nedelja, 22. febr.: Ob 3. pop. TRUBADUR, ljudska predstava pri znanih cenah. — Izven.

Pondeljek, 23. febr.: DON JUAN. — Red A. Torek, 24. febr.: — Zaprto.

Izpred sodišča.

Razveljavljena konfiskacija »Slovenca«. »Slovenec« št. 26 z dne 1. februarja letos je bil zaplenjen, in sicer samo radi petih vrstic v uvodnem članku pod naslovom »Slovenskemu delavstvu«. — Lastništvo lista se je proti tej konfiskaciji pritožilo. Predvčerajšnjim se je vršila pred ljubljanskim deželnim kot tiskovnim sodiščem tozadevna obravnava. Po precej gorki in ostri juridični borbi med zastopnikom »Slovenca« dr. Janko Brejcem in državnim pravdnikom je senat to konfiskacijo končno razveljavil.

V svrhu razumevanja celote ponavljamo ta delno zaplenjeni odstavek, ki se glasi:

»Seveda od Žerjava in njegovih bank odvisni socialistični voditelji o vsem tem molče kot grob, nasipajo delavstvu s ceneno demagogijo pesek v oči ter se z najogabnejšimi sredstvi zaletujejo na Žerjavovo komando v našo stranko (od tu naprej zaplenjejo), ki se bori danes na življenje in smrt za obstoj celokupnega slovenskega naroda proti nasilni velesrbski kliki in njenim prodancem, ki noče streti samo delavstva, temveč ves slovenski narod.«

Pri obravnavi je državni pravdnik g. Dominico zagovarjal konfiskacijo in ugotavljal, da se razume pod »velesrbska klika« cel srbski narod, in tvori ta odstavek hujskanje k plemenski mržnji. Po razpravi se je pridružil sodišče izvajanjem zagovornika dr. Brejca, ki je trdil, da eksistira pri nas dejanska politična velesrbska struja (po nemškem vzorcu Alldesche), ki zasleduje cilje, ki so protivni obstoječi ustavi, katere pozna samo enakopravne narode Srbe, Hrvate in Slovence, ki tvorijo temelj naše države. Razen tega je sodišče poudarjalo v razlogih tudi to, da je treba jemati v obzir tudi vsebino celega članka, ki se v celoti peča samo z delavskim vprašanjem in se obrača le proti raznim voditeljem delavstva, ker se tudi v inkriminiranem stavku rabi samo mimogrede beseda »Slovenec«. Vsa borba naše stranke, je ugotavljal zastopnik »Slovenca«, ne gre proti srbskemu narodu, ampak samo proti maloštevilni kliki v Belgradu, čaršiji, kateri se je vsled zgodovinskega razvoja, rodbinskih in poslovnih zvez posrečilo dobiti v roke državne vaje in vladati državo v velesrbskem protustavnem duhu. Proti tej mali, a močnejši družbi nastopa opozicija pod vodstvom zelo uglednega Srba samega Davidovića, kar jasno kaže, da se mi ne borimo proti srbskemu narodu, marveč zoper vladajočo kliko. — V razlogih je sodišče tudi ugotovilo, da res eksistira ta velesrbska klika in ima pripadnike tudi med Hrvati in Slovenci, in to je politična struja, ki stremi za hegemonijo srbstva ali pa za amputacijo.

Orjunaški popravki vnovič pogoreli. Zastopnik inž. Kranjca in tovarišev je tožil našega odgovornega urednika, ker je zavrnil njegov popravek glede našega poročila, katero smo dobili iz Postojne in ki je glasilo, da so Orjunaši inž. Kranjca in tovariši pobegnili v Italijo in vstopili tam proti obljubi do-

bre nagrade v službo italijanske fašistovske vlade. Zastopnik našega odgovornega urednika g. dr. Brejc je pri obravnavi poudarjal uvodoma, da bi bil »Slovenec« sprejel in objavil popravek, če bi bil ta pravilen in lojalen in ne šikanozen. Pisali naj bi bili: Ni res, da smo bili v Italiji, da smo stopili v službo italijanskih fašistov, res pa je, da nismo bili v Italiji — no in potem naj povedo, kje so bili.

Zastopnik inž. Kranjca in tovarišev dr. Knaflič je nato predlagal, da naj se sprejme stvarni popravek, zahteval pa je, da bi prevzel »Slovenec« vse stroške, česar pa seveda naš zastopnik ni mogel sprejeti, ker ni zakrivil naš list zavlačitve, marveč so to zavlačitve zakrivil edino njihovi nepravilni popravki.

V svojem formalnem ugovoru je navajal dr. Brejc dalje: Popravkarska pravica, ki jo imajo stranke za list, je precej omejena. Popravljati se ne da nobena polemika, popravlja se lahko samo dejstva in dejanja in to brez vseh olepšav, ki bi znale popravke raztegniti. Tudi glede obsega popravkov so jasna določila in mora popravek prostor čez dvakratni obseg popravljenega članka plačati po insercijskem tarifu. Nikdar pa ne morejo popravljati menja, sodbe ali kritika. Naslov pa, ki označuje le kratko to, kar se izvaja — mnenje, kritika, sodba — se ne da popraviti. S tem bi dobili negativni naslov in to ne gre. Tudi je dosti, da se eno in isto dejstvo enkrat popravi in ni treba tega, recimo v podnaslovu ponavljati. To je šikana in ni v smislu popravljalske pravice. Dalje popravlja ponudeni popravek tudi, kakšno nalogo da je dobil postojnski podprefekt, namreč glede striktnega naloga, ta mora izpolniti Kranjcu vsako željo. Kako more inž. Kranjca popravljal, kakšne naloge je dobil podprefekt? To bi mogel popraviti k večjemu le podprefekt sam.

Do tu je prišel dr. Brejc s svojim formalnim ugovorom. Tu pa se je dr. Knaflič uklonil in je svoja popravka umaknil, češ da res nista pravilno sestavljena in to glede inž. Kranjca, kakor tudi glede »Ekonomske Orjune«. Priznal je, da je bila to zanj dobra popravkarska šola in je bil on priden učenec, ter je obljubil, da bo, če se je dobro naučil, prinesel zopet drug boljši in pravilen popravek. Tako je g. dr. Knaflič glede popravkov že dvakrat pogorel pri sodišču. Kar se pa tiče stvari same, smo pa še enkrat ugotovili, da smo bili na prav infamen način, kakršnega

se mistifikatorji običajno ne poslužujejo, mistificirani, kakor se je že neštetokrat pripetilo najopreznijim listom. Da ta mistifikacija ne izvira iz kakšnih naših, marveč z Orjuno simpatizirajočih krogov v zasednem ozemlju, je vsakemu jasno. To smo vnovič približili, da ne bi nam kdo očital žurnalistične neojalnosti.

Turistika in sport.

Otvoritev nogometne sezone. — Gost zagrebška Concordia. V nedeljo dne 22. t. m. se odprla v Ljubljani nogometna sezona s prijateljsko tekmo med prvorazrednim zagrebškim klubom Concordio in ljubljanskim Primorjem. Concordia, ki nastopi v najmočnejši postavi spada na vodilne zagrebške in jugoslovanske klube ter zavzema v prvenstvu Zagreba tretje mesto z enakim številom točk kot Hašk, ki stoji na drugem mestu. V vrstah Concordie nastopijo poleg internacionalcev Pažurja in Paškvana tudi bivša Hajdukova Bentič in Bonadič, ki sta nastopila v zadnji reprezentanci tekmi Jugoslavija: Čehoslovaka, ter igrala z uspehom. Da sta oba Spličana izborna igralca nam potrjuje velika vnaša, s katero ju je skušal Gradjanski pridobiti zase, predno sta prišla nadaljevat študije v Zagreb. Zagrebška Concordia igra priznano najlepši nogomet izmed vseh zagrebških prvorazrednih klubov. Ako ni mogla doslej številčno dokazati to svojstvo, leži krivda na tem, da v njeni napadalni vrsti ni imela dobrih strelcev. V zadnjem času pa se ji je posrečilo ojačiti svoj forward z dvema mladima silama Jerenom in Hamerjem, od katerih je posebno prvi kot leva zveza zelo nevaren oster šuter. Primorje je izbrabilo pri nas mrtvo zimsko sezono s tem, da je odigralo tekmo zime in sicer za božične praznike dve tekmi v Gorici; v nedeljo bo nastopilo v nekoliko spremenjeni novi postavi. Vsekakor bo ta tekma za Primorje velika preizkušnja, toda upamo, da se bo znalo moštvo boriti s svojo znano agilnostjo in ambicijo. Primorje se ni zbal velikih stroškov, zvezanih s to tekmo samo, da zamore nuditi ljubljanski športni publiki res nekaj prvorazrednega. Prepričani smo, da bo znala to ceniti naša publika ter da prireditelji v obilnem številu. Vstopnice v predprodaji 10 odst. popust. Iste se dobe v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Pričetek tekme ob 15. uri, igrišče S. K. Primorje, Dunajska cesta.

Po svetu.

Ob Sven Hedlinovi 60 letnici.

Šestdeset let je veliki raziskovalec star. Sestra Alma mu je napisala za rojstni dan krasno knjigo, napis ji je: Moj brat Sven. Knjiga govori o vsem, kar ga je naredilo velikega, o njegovih potovanjih, o Sven Hedlinu kot človeku, o njegovi ljubezni do doma in do dežele njegovih staršev. Podamo odstavek iz knjige, ki govori o njegovih mladih letih.

V šoli v začetku ni šlo; čez par let je pa dobil Sven veselje do učenja in se je resno poprijel. Z dvajsetim letom je napravil maturo. Zraven je bil pa še veliko študiral kar spada h geografiji. V prostih urah je risal karte, iz njegovih šolskih let imamo še sedem zvezkov kart. Pri risanju je bil izredno skrben in zelo potrpežljiv; po potopisih je očrtaval pot odkriteljev in po statističnih knjigah je delal grafične risbe. Ze zgodaj se je pripravil za raziskovanje neznanih dežel naše zemlje.

Njegov stari prijatelj dr. Nyström, tovariš Nordenskjöldov na spitsberški ekspediciji 1868, je hotel v stockholmski geografski družbi predavati o potovanju slavnega Rusa Prčevalskija po Osrednji Aziji; prosil je Hedlina, naj mu napravi zemljevid za predavanje. Sven je bil tedaj 17 let star; šel je na delo in je napravil karto, ki je pokrivala celo steno. Pozneje so ga še drugi prosili, da jim je delal karte. Nekoč je narisal ameriški Grand Cañon, ono globoko zarezo, po kateri teče reka Colorado. Ko je prišel 40 let pozneje sam tja, se mu je zdelo, da sreča starega znanca. Za profesorja primerjajočega jezikoslovja Almquista je narisal karto Egipta in vsega Nilovega porečja, tako veliko, da je pokrila tla jedilnice in je moral seveda ležati risati.

Petnajst let je bil star, ko sta prišla Nordenskjöld in Palander s svoje ekspedicije okoli Azije nazaj domov; z ladjo »Vegac« sta bila objadrala Azijo in sta dokazala, da je takozvana severozahodna pasaza mogoča. Ta slajna ekspedicija je rodila v mlademu Svenu misel, da posveti svoje življenje raziskovalnemu potovanju. Občudoval je moše, ki so se izkazali junake, ki so švedsko ime napravili slavno in čašeno. Sanjari je, da bi bil njim enak, da bi napravil nekaj velikega. Vedel je pa tudi, da zahteva višina uspeha znanja, neutrudljivega dela; razumel je, da bo moral trpeti pomanjkanje in spati veliko samotnih zimskih noči pod zvezdnatim nebom. Pot mu je bila jasno začrtana, mirno in tiho je šel za ciljem. Izvečbal se je v vseh strokah, ki so potrebne za znanstveno raziskovanje. Da se utrdi, je spal pozimi v nezakurjeni sobi pri odprtem oknu, vadil se je, da je kolikor mogoče malo jedel.

Vleklo ga je v polarne pokrajine, a v njegovo domišljijo se je vrinila tudi Perzija, stara dežela bajk. In ko so mu ponudili, naj

gre v dežele Kaspiškega morja, je takoj hvaležno sprejel. Saj je bila tam Perzija in od tam se mu je odprl ves orient.

Dvajset let je bil star, ko je v družbi neke švedske obitelji šel na prvo resnično potovanje. Svet se mu je odprl.

...

sv Trikratni doktor. V Inomostu je promoviral za doktorja državnih ved bogoslovni profesor v Celovcu dr. th. in ph. Ferdinand Frodl, S. J.

sv Moderne Amaeonke Kitajskem. Angliška »National Geographic Society« je poslala v osrednjo Kitajsko ekspedicijo, o kof nam voditelj Frederick Wulsin med drugim poroča tudi sledeče zanimive podrobnosti: Rod, ki smo ga obiskali, je mongolski, prebiva pa v onem malo znanem delu Kitajske, kjer zbira svoje vodovje Zlata reka. Učenjaki mislijo, da je ta rod zmes raznih plemen, ki se zbirajo v onem okraju in od koder se razlivajo potem na vse strani. Vladajo pa temu rodu ženske; skupaj z moškimi kadijo neko vrsto kisle rastline, ki je tobaku podobna. Zemlje je malo in mroe preživeti le pično število ljudi. Ženske smejo imeti po več mož, tudi je dovoljen začasni zakon, za šest let, za šest tednov ali pa tudi samo za šest dni. Otroci smatrajo za očeta tistega, ki jim ga mati označi. Drugi možje so »stric«. Družinskih imen ni, otroke imenujejo »sinove in hčere te ali one žene«. Vsak nakup in vsako prodajo izvrši žena ali pa jo mora vsaj dovoliti; ona vodi družinsko blagajno in vse hišno gospodarstvo. Če stopi možki v svetlišče in je tam kakšna ženska, ji lahko vzame pokrivalo na glavi, in s tem postane ona brez drugih obredov njegova začasna žena. To je običajno tudi drugod, pri mnogih izlamskih, mongolskih in tibetskih rodovih. Zločinov je veliko, a tudi najtežji se da odkupiti, s stisnjenim čajevom opeko. Življenje duhovnika je najdražje, do 200 opek; najbolj poceni je pa življenje tuja, dve opeki ali tri.

sv Spomenik psu, ki je rešil celo vas smrti. Skoraj vseh trinajst psov, ki so peljali na saneh serum zoper davico v vas Nome na Aljaski ob silnih snežnih viharjih in vas oteli smrti, je poginilo. Med njimi je bil tudi sloveči sibirski volčji pes Balto, ki je znan še iz Amundsenovega znanstvenega popotovanja. Finski voznik Kannon, ki je v snežnem viharju prišel ob oči, ni mogel sani voditi, zato je prepustil vodstvo Baltu, ki je v Nome srečno prispel in rešil vaščane. Zato postavi vas Nome Baltu spomenik.

sv Nov podmorski brzojav iz Anglije v Ameriko. Pareton, predsednik Zahodne ameriške brzojavne družbe, pravi, da misli družba položiti med Anglijo in Ameriko nov podmorski brzojav. Letos bodo prišli do Nove Fundlandije prihodnje leto pa do konca. Brzojav, bo sprejel lahko 60 milijonov besed na leto.

Gospodarstvo.

Maksimiranje obrestne mere.

Zagrebaški »Savez novčanih zavoda« javlja sledeče:

Povodom okrožnice, ki jo je Narodna banka poslala denarnim zavodom v stvari nameravanega maksimiranja obrestne mere za vloge in posojila in vprašala za mnenje in predloge denarnih zavodov, je »Savez novčanih zavoda« na seji z dne 16. t. m. pretresal to važno vprašanje in je na podlagi svojeodobno zavzetega stališča v predstavi na Narodno banko ponovno naglašal, da se stremeljenje Narodne banke glede znižanja obrestne mere, kar je tudi želja denarnih zavodov, da uresničiti le polagoma, ne pa nenkrat, in s skupnim sodelovanjem Narodne banke in denarnih zavodov, ne pa s prisilnimi odredbami. Kot predpogoj znižanju obrestne mere bi moralo priti maksimiranje obrestne mere za vloge, in sicer na temelju medsebojnega dogovora denarnih zavodov. Dоследno temu so stvorili zagrebaški denarni zavodi v okviru »Saveza« dogovor, ki vsebuje za gotov čas maksimiranje vločne obrestne mere. Potem ko se bo videl rezultat in uspeh tega dogovora, bo moglo priti do razprave vprašanje znižanja obrestne mere za posojila, vendar pod pogojem, da se ogromne javne dajatve, ki imajo v mnogih slučajih značaj konfiskacije privatnega imetja, znižajo na umerjeno in pravično mero. Kartelni dogovor je stvorjen na predpostavki, da ga bodo po pogajanjih usvojile tudi ostale organizacije denarnih zavodov v naši državi.

g Zadržno gibanje v Sloveniji. Iz »Narodnega gospodarstva« posnemamo, da se je v Sloveniji lani ustanovilo 57 zadrug, in sicer 13 kreditnih, 9 električnih, 8 nabavnih (konsumnih), 5 stavbinih, 4 mlekarne, 4 agrarne, 2 produktivne in 12 raznih. Iz te statistike je razvidno, da stoji med novimi zadrugami 9 novih električnih zadrug, kar je dokaz, da se vedno bolj širi elektrifikacija naših pokrajin. Zadruga je prav pripravna oblika, da si morejo tudi mala gospodarstva omisliti moderno gonilno silo in razsvetljavo. — V likvidacijo je stopilo lani vsega 30 zadrug, od teh 10 nabavnih, oziroma konsumnih, 7 obrtnih, 5 živinorejskih, 4 kreditnih, 3 trgovske in 1 stavbina zadruga.

g Ureditve obrestne mere. Kakor javljajo iz Beograda, namerava Narodna banka sklicati konferenco denarnih zavodov iz cele države, ki se bo vršila 20. t. m. Na tej konferenci bi se končnoveljavno izvršila ureditev višine obrestne mere.

g Za znižanje carin za izvoz perutnine in jajc. Kakor poročajo iz Novega Sada, je tamna trgovska zbornica sklenila, da zaprosi vlado za znižanje carine pri izvozu perutnine in jajc. Prošnjo motivira s tem, da zaradi visokih izvoznih postavk za omenjene predmete izvoz ni več rentabilen.

g Uvedba deseturnega delavika v Novem Sadu. Gremij novosadskih trgovcev je sklenil ukiniti osemurni delavnik in uvesti deseturni delavnik.

g Prometna politika v Bosni. V sarajevskih gospodarskih krogih izražajo željo, da se vse okotirne proge združijo pod upravo sarajevskega železniškega ravnateljstva. Nadalje naj bi prometno ministrstvo dalo potreben kredit za odpravo zobčaste železnice čez Ivanplanino in za zgraditvijo tunela izpod Ivanplanine. Tunel bi bil dolg 5120 metrov.

— Na raznih bosanskih postajah leži nad 1200 pokvarjenih vagonov, ki čakajo na popravila. g Promet v tržiški luki leta 1924. Tržiška trgovska zbornica javlja, da je znašal celokupni promet v tržiškem pristanišču tekom lanskega leta 58,414.000 met. stotov, kar pomeni 95 odstotkov predvojnne višine. Leta 1923. je znašal promet 40,714.000 met. stotov (66,25 odstotka predvojnne višine), leta 1922. 29,254.000 met. stotov (47,6 odst.), leta 1921. 28,934.000 met. stotov (47,1 odst.), leta 1920. 31,068.000 met. stotov (50,55 odst.), leta 1919. 28,574.000 met. stotov (46,5 odst.); pred vojno leta 1913. pa je dosegel promet v tržiškem pristanišču 61,473.000 met. stotov (100 odstotkov), leta 1912. 56,548.000 met. stotov. g Vse efektne borze v Romuniji zaprte. Da ne bi zaradi gospodarske vojne med Nemčijo in Romunijo prišlo do panike na bazah, je finančni minister odredil, da se vse efektne borze zapro.

Borze.

Dne 19. febr. 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5160—2.5460 (2.52—2.55), London 292.6250—295.6250 (292.50—295.50), Newyork 61.20—62.20 (61—62), Pariz 3.1950—3.2450 (3.24—3.29), Praga 1.8185—1.845 (1.8170—1.8470), Dunaj 0.086250—0.088250 (0.0860—0.0870), Zürich 11.82—11.92 (11.81—11.91). — Tendence rezervirana, blaga dovolj.

Curih. Belgrad 8.50 (8.50), Pešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2380 (1.2380), Italija 21.30 (21.37), London 24.76 (24.78), Newyork 520.50 (519.60), Pariz 27.15 (27.50), Praga 15.4250 (15.45), Dunaj 0.007340 (0.007315), Bukarešt 2.6250 (262), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize: Belgrad 1145, Kodanj 12.530, London 337.500, Milan 2894, Newyork 70.935, Pariz 3695, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 336.500, francoski frank 3695, lira 2885, dinar 1159, češko-slovaška krona 2090.

Praga. Lira 139.75, Zagreb 55.30, Pariz 178.25, London 161.425, Newyork 33.80.

Newyork. 18. febr. Belgrad 162, London 476, Pariz 522.50, Rim 408.50, Curih 19.23.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo 65.50 (blago), 2½% drž. rente za vojno škodo 144 (denar), Celjska posojilnica, Celje 209—212, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 (denar), Merkantilna banka, Ljubljana 100 (denar), Prva hrvatska štedionica, Zagreb 896 (denar), Slavenska banka, Zagreb 78 (blago), Strojne tovarne in li-varne, Ljubljana 136—146, Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana 415 (denar), Združene papirnice, Veveče 100 (denar), »Split«, anon. družba za cement Portland, Split 1390 (blago), Stavbna družba, Ljubljana 275—285 (zaklj. 280).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 109.50—111, Hrv. slav. zem. hipotekarna banka, Zagreb 61—63, Jugoslovenska banka, Zagreb 102.50—104, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 900—910, Slavenska banka, Zagreb 71—75, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235—243, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 63—65, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 730—731, Gutman 580—600, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 412—414, Združene papirnice, Veveče 100, 7 odstotno drž. invest. pos. 67—67.50, Vojna odškodnina 150—151.

Dunaj. Alpine 409, Greinitz 138, Kranjska industrijska družba 784.000, Hrvatska eskomptna banka 124.000, Leykam 148.000, Jugoslovenska banka 120.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 60.000, Avstrijske tvornice za dušik 670, Slavex 215, Slavonija 612.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Jelša, krliji od 30—70 centimetrov prem., feo Litijska 280 (blago), deske, 40 mm, L. II. in III. vrsta, od 18 cm napr., feo nakl. post. 550 (blago), deske, 25—50 mm, L. II. in III. vrste, 2 m, feo nakl. post. 500 (blago), deske, 30—50 mm, L. II. in III. vrste, 2 m, feo nakl. post. 550 (blago), hrastove par. deske, 2,65 m dolž., 42 mm, 18—30 cm šir., feo meja 1320 (blago), kostanjev les, feo nakladalna postaja 4. vag., 27—28 (zaklj. 27), bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, feo meja 25 (blago). — Žito in poljski pridelki: pšenica domača, feo Ljubljana 460—490, otrobi pšenični, drobn, feo vagon slavonska postaja 205 (blago), otrobi pšenični, drobn, jutasta vreča b-n, par. Ljubljana 240 (blago), koruza nova, promptna, feo Klenak 210 (blago), koruza nova, promptna, feo Postojna tranz. 270 (blago), koruza nova, dobavitev sukes. do medio maree, feo Postojna tranz. 280 (blago), koruza nova, dobavitev april, feo Postojna tranz. 290 (blago), koruza nova, dobavitev maj, feo Postojna tranz. 295 (blago), oves srbski, par. Ljubljana 335 (blago), oves bački, rešetan, feo Ljubljana 360 (blago), laneno seme, feo Ljubljana 680, krompir beli, feo gor. postaja 156 (blago), krompir rdečkasti, semenski, feo štajerska postaja 175—185. — Stročnice, sadje: fižol, ribničan, čičen, feo Postojna tranz. 350—415, fižol koks, feo Postojna tranz. 510 (blago). — Mast, slanina, sir: slanina, slana, trodelna, feo vag. Vukovar 23 (blago).

Newyork. 18. febr. Pšenica 203, koruza 136½.

Chicago. 18. febr. Pšenica za maj 183.75, za julij 154.75, za september 142, koruza za maj 127½, za julij 128.75, za september 128½.

Naznanila.

Zabavani večer Slov. kršćanske ženske zveze se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v Akademskem domu, Miklošičeva c. Vabljeni so predvsem članice, akademsko starešinstvo in akademiki in po njih vpeljani gostje. Ker je spored zelo bogat in čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, zato pričakujemo čim večje udeležbe.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi h gledališkemu večeru, ki ga priredi v nedeljo, 22. februarja 1925, ob 6 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskova ulica št. 12. Spored: 1. Ant. Foerster: Veseli zbor. Moški zbor. 2. P. Hugolin Sattner: Na planine. Moški zbor. 3. V. Vodopivec: Veseli Jurij. Moški zbor. 4. Kuplet: Če li veter ne pihlja... 5. Cir-kus Buffalo-bil. Veseloliga v dveh dejanjih (štiri slikah). Režiser g. Janko Novak. — V igri nastopijo najbolje cirkušne zvezde. Izvaja se izredna gala-predstava za pustno nedeljo. Posebnosti: klovna Avgust in Fridolin, žongler iz šangaja in rokoborba. 6. Kupleti, šaljiva pošta in druge zabave.

Ruska Matica. V nedeljo, dne 22. t. mes., priredi Ruska Matica v univerzitetni zbornici sestanek v proslavo 200letnice smrti Petra Velikega. Predavalji bodo: 1. univ. prof. dr. Aleksander Bilimovič: Uvodni govor. 2. Dr. Nikolaj Preobraženski: Peter in Rusija. 3.

Univ. prof. Mihajlo Jasinski: Peter kot zakonodajalec. — Začetek ob 11. uri. — Vstop prost.

Klub Esperantistov v Ljubljani priredi v soboto, dne 21. t. m., v hotelu »Tivoli« pred-pustno zabavo. Ob tej priliki nastopita tudi svetovnoznana komika Pat in Patachou. Vabljeni so vsi člani, prijatelji esperanta in po njih vpeljani gosti. Začetek ob 20. uri.

Olepeševalno društvo v Rožni dolini nadaljuje v nedeljo, dne 22. februarja 1925, popoldne ob pol štirih predavanje o umnem sad-jarstvu. Predavatelj g. Černagoj bo spopolnje-val pozneje teoretični pouk s praktičnim poukom o saditvi, obrezovanju, cepljenju plemenitih sadnih dreves in o goji cvetlic.

Predavanje in družabni večer v društvu »Soča« v Ljubljani. Prihodnja sobota 21. t. m. se vrši pri »Levu« zelo zanimivo šaljivo-resno predpustno predavanje. Po tem šaljivo-resnem predavanju se vrši ob godbi, petju, deklamacijah nepriljena zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Podružnica »Jugoslovenske Matice« na Vrhniki ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 21. februarja 1925, ob polosmi uri zvečer s običajnim dnevnim redom v prostori-h gostilne »Mantova« na Vrhniki. Dolžnost članov je, da se istega polnoštevilno udeleže. — Odbor.

V IMENU NJ. VELIČANSTVA KRALJAI

Deželno sodišče v Ljubljani je vsled naredbе z dne 23. dec. 1924, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo dne 13. jan. 1925 v prisotnosti zasebnega obtožitelja Rudolfa Šimnovca, obtoženca Joško Zupana in zagovornika dr. Marušica o obtožbi, katero je dvignil zasebni obtožitelj Rudolf Šimnovec zoper Joško Zupana in Ivana Setničarja radi pregreška zoper varnost časti potom tiska po §§ 487, 488 in 491 k. z. in po predlogu, stavljenem po obtožitelju, da naj se obtoženec Joško Zupan kaznuje v smislu obtožbe dne 13. jan. 1925, razsodilo tako: Joško Zupan, rojen 5. marca 1890 v Ljubljani in tja pristojen, r. k. vere, samski, bančni uradnik, stanujoč v Ljubljani, Vevčova ulica št. 12, nezakazan, je kriv, da je v št. 1 »Narodnega dnevnika«, periodično v Ljubljani izhajajoče tiskovine, z dne 1. jan. 1924 podpisal »Poslano«, v čigar vsebini je povedano, da je zasebni obtož. Rudolf Šimnovec, bivši predsednik in izključen član »Mladosti«, da je le-ta pod naslovom »Odgovor klevetam« hotel oprati zamerka, kar pa ni slo. dalje, da je vse res, kar sta pisala o njem »zasebnem obtožitelju« »Jutrane Novosti« in »Nova pravda«, da ni poravnal račune, in da zato ni dobil absolutorija na občnem zboru, zato si ne lasti naslovov, ki mu ne gredo, ker je iz društva izključen in ne more biti njega predsednik, ker ni bil izvoljen, marveč mu je bila izrečena nezaupnica — torej zas. obtož. po krivem očitani poverbovno društvene denarja, nepravilno prave denarjev računov, se identificiral z revolucionarno polemiko »Jutranih Novosti« in »Nove pravde« proti zas. obtožitelju ter ga tako z objavo izmišljenih in potvorjenih dejstev po krivem dolžil določenega nečestnega in nenavnega dejanja, sposobnega, da ga (zas. obtožitelja) stori zaničljivega pred javnim mnenjem, obenem pa ga po krivem dolžil prestopka odn. pregreška in ga končno javno smešil, vse to v tiskanem in objavljenem spisu. S tem je zakrilil pregrešek zoper varnost časti potom tiska po §§ 487, 488 in 491 k. z. in se obsoja po § 493 k. z. z uporabo §§ 266 in 261 k. z. na 100 Din denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 24 ur zapora po tarini postavki 193 taks. zak. v plačilo takse 50 Din ter po § 389 k. pr. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in eventuelne izvršitve kazni. — Dalje ima v smislu § 30 tiskov. zakona objaviti sodbo na svoje stroške, bodisi v dnevniku »Slovenski Narod«, bodisi v dnevniku »Jutro«, bodisi v dnevniku »Slovenec« v 14 dneh po pravomočnosti razsodbe.

Pozor!

Plačujemo najbolje STARO OBLEKO in POHISTVO. — Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — DRAKE MARTIN, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana. 997

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Venomer se mu je v najnejasnejših šepetljajih in najjasnejših trobentskih glasovih oglašal glas, da bo nekoč, nekje in nekako porazil srečo, se postavil gospodarja nad njo, jo zvezal in zaznamoval kot svojo last. Ko je igral poker, mu je prišepetavala o štirih asihi, ko je prospektal (iskal rude), mu je govorila o zlato v travnatih rušah, o zlato v osnovni skali, o zlato vso pot navzdol. V največjih nevarnostih pota in reke in gladi se mu je oglašal glas, da bi drugi poginili, on pa da se zmagovalno prerije skozi vse. Stara, stara laž življenja je bila to, ki se samo sebe za nos vodi, ki se smatra neumrjoče in neuničljivo, gotovo, da doseže vse, vse preko drugih življenj in uspe, kakor mu srce poželi.

Daylight si je, plesoč včasih v nasprotni smeri, s plesom pregnal vrtoglavo in se obrnil proti bari. Tedaj pa se je vzdignilo združeno ugovarjanje. Njegova beseda, da plačaj, kdor dobi, ni smela več veljati. Nasprotovala je običaju in zdravemu razumu, in dasi je oznanjala dobro tovarštvo, je mora vzlic temu v imenu dobrega tovarštva biti konec. Po vsej pravici je pijača padla na Ben Davisa in Ben Davis jim jo mora kupiti. Nadalje, vse pijače in splošno pogostenje, ki ga je naročil Daylight, mora plačati zbrana hiša, zakaj Daylight je vpeljal med njimi mnogo navad, kadar je bila noč njegova. Tako je govoril Bettles in njegovim razlogom, izrečenim jedrnat in zoprno po domače, so enodušno ploskali.

Daylight se je zarežal, stopil k mizi z ruletno igro ter kupil kopico rumenih igralnih znamk. Koncem deset minut je tehtal pri tehtnici dobiček; za dva tisoč dolarjev zlatega prahu so mu natresli v vrečko. Sreča, zgolj vzplapolanje sreče, ampak sreča je bila. Vznesenost se je kopičila na vznesenost. Živel je in noč

je bila njegova. Obrnil se je k svojim dobro hotečim kritikom:

»Sedaj pa pač plača, kdor dobi,« je rekel.

In udali so se. Nemogoče je bilo ustavljati se Daylightu, kedar se je vzpel na življenje in ga živel.

Ob eni v jutro je videl Elijo Davisa, ki je seganjal Henryja Finna in gozdnega delavca Joea Hinesa proti vratom. Daylight je posegel vmes.

»Kam pa vi?« je vprašal skušajoč zvelič jih k bari.

»V posteljo,« je odgovoril Elija Davis.

Elija Davis je bil suh, tobak zvečoč možakar iz Nove Anglije, edini smeli duh v svoji družini, ki se je odzval glasu Zapada.

»Moramo,« je pristal Joe Hines opravičujoče.

»Zjutraj odrinemo.«

Daylight je še vedno zadrževal.

»Kam pa? Kaj pa je tako posebnega?«

»Nič posebnega,« je pojasnjeval Elija. »Gremo samo preizkušati tisto tvojo misel in se lotimo gornje pokrajine. Ali te ni volja iti z nami?«

»To se ve, da,« je pritrdil Daylight.

Pa vprašanje je bilo izrečeno le v šali in Elija se ni zmenil na odziv.

»Preiščemo reko Stewart,« je nadaljeval. »Al Mays mi je pravil, da je videl nekaj ugodno izgledajočih sipin, ko je prvič prišel po reki navzdol, pa gremo nabirat vzorcev, dokler je reka zamrznjena. Poslušaj, Daylight, in zapomni si moje besede. Čas se bliža, ko pride kopanje pozimi v navado. Tiste čase bodo prišli ljudje, ki se bodo smejali našemu poletnemu brskanju in ritju po tleh.«

V tistih časih v yukonskem ozemlju še sanjali niso o kopanju rude pozimi. Zemlja je bila zmrznjena od mahu in trave do osnovne skale, in zmrzneni pesek, trd kot granit, je kljuboval krampu in lopati. Poleti so ljudje odtrgavali zemljo, kakor hitro jo je solnce otajalo. Takrat je bil čas, ko se je kopanje vršilo. Pozimi pa so dovažali živež, hodili na lov

na severne jelene, pripravljali vse potrebno za poletno delo in postopali v pustih, temnih mesecih po velikih osrednjih taboriščih kakor Circle City in Forty Mile.

»To je gotovo, da se bliža pozimsko kopanje,« je pritrdil Daylight. »Samo počakajte, da najdejo zlato gori ob reki. Potem boste videli nov način kopanja rude. Seveda grem z vami, Elija.«

Elija se je zasmeljal, prijel svoja dva tovariša in je vnovič skušal doseči vrata.

»Stojte,« je zaklical Daylight. »Za gotovo mislim iti.«

Trojica možakov se je iznenada obrnila proti njemu. Na obrazu jim je bilo videti presenečenje, radost in nevera.

»Pojdi, pojdi, norčuješ se,« je dejal Finn, drugi gozdni delavec, miren trden možak iz Wisconsin.

»Vzamem pse in sani seboj,« je odgovoril Daylight.

»S tem dobimo dve vpregi in razpolovimo tovor. Vendar bomo morali za izpremembo potovati počasi, ker psi so gotovo utrujeni.«

Trojica je bila jako vzradočena spričo tega, vendar še nekoliko neverna.

»Poslušaj,« je bleknil Joe Hines, »nobenega norčevanja, Daylight. Resno mislimo. Ali res greš?«

Daylight je stegnil roko.

»Potem storiš najboljšo, da greš spat,« je svetoval Elija. »Ob šestih odrinemo in štiri ure spanja ni kar nič preveč.«

»Nemara bo najboljšo, da odložimo pot za en dan in ga pustimo, da se malo izpočije,« je predlagal Finn.

Te besede so zbodele Daylightov ponos.

»Tega pa ne,« je zavpil. »Ob šestih odrinemo. Kdaj želite, da vas pokličem? Ob petih? Pa dobro, zbudim vas.«

»Malo spanja moraš imeti,« je prigovarjal Elija.

»Venomer vendar ne moreš biti na nogah.«

DEKLIC

staro 14 let, oddam dobri družini ali samost. gospoj v oskrbo. Ponašala bi lahko tudi v gospodinjstvu. — Po-nudbe upravi pod št. 1036.

SPREJME SE

v pouk v trgovino s mešan blagom pridno in pošerno DEKLE z dežele. Po-nudbe pod »Dom« 993 na upraviteljo lila na upravo »Slaveca«.

GOSPODICA ISE SOBO

posrebljiv dom z ali brez trane za 1. marec t. l. Ponašanje pod »Dom« 993 na upraviteljo lila na upravo »Slaveca«.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVİK BARAGA Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Postelja je napredaj na Realjevi cesti št. 13, I. nadst. desno. 994

OROŽNIK

29 let star, samski, išče službo skladiščnika, poslovo-
dja ali temu slično. Na-
stop službe z 2. aprilom t. l.
- Ponudbe se prosi poslati
na upravo lista pod šifro:
»Orožnik« št. 1043.

Denarni zavod v Ljubljani
sprejme **URADNIKA**

za vnanjo službo s stalno
plačo, dnevnicno itd. Mesto
je zlasti ugodno za reduci-
rane javne in zasebne urad-
nike in bivaše častnike. —
Oferte z referencami je na-
sloviti na upravo lista pod
šifro Stalna služba št. 1054.

Učenec za špecerijaško
trgovino v
Ljubljani se sprejme. V po-
štev pride oni poštenih sta-
rišev in z vso oskrbo pri
stariših. - Naslov se izve v
upravi lista pod štev. 1061.

PRODAJALKA

za trgovino z mešanim bla-
gom, starejša moč, ki bi bila
zmožna voditi malo podruž-
nico na deželi ter lahko za-
loži nekaj kavcije, se sprej-
me. — Ponudbe poslati na
upravo pod »Poštena« 1009.

SLUŽBA ORGANISTA in Cerkvenika

se s tem razpisuje na Vrhu
pri Sv. Treh Kraljih. Nastop
o sv. Juriju. - Dohodki so
srednje dobri, da se more
uslužbenec, ki bi umel tudi
kako rokodelstvo, dosti ugod-
no preživljati. Prosilci se mo-
rajo obvezati, da bodo sami
in člani njihove družine ži-
veli po cerkvenih in škofij-
skih določbah. - Župni urad
Vrh, p. Rovte. 987

Lovsko PUŠKO

trocevko, skoraj nova, naj-
novejšega sistema, brezpete-
linka, avtomat. vizir, krupp-
jeklo, 16 x 16 x 7,65, vsi
strelci prvovrstni, prodam. —
Cena 3200 Din. - Ponudbe
na upravo »Slovenec« pod:
»OPUSTITEV LOVA«.

Naprodaj

65 cm polnojarmenik, nov, z
20 žaginimi listi, kompletno,
radi nadomestitve drugo-
vrstnih strojev, za 65.000 D.
Vravnalnik (Abichtmaschi-
ne) 50 cm, s predležjem,
nov, nerabljen, za 12.500 D.
- Naprodaj je tudi več le-
senih jermenic. — Naslov:
nprava lista pod štev. 1027.

ZAHVALA.

Ob prebrdki izgubi naše nepozabne so-
proge, mamice in hčere, gospe

Marije Urek roj. Škrabelj

izrekamo tem potom iskreno zahvalo vsem
onim, ki so na kakršenkoli način izrazili so-
žalje nam, pokojnici pa izkazali zadnjo čast s
tem, da so jo spremili na njenem zadnjem potu.
Ljubljana, dne 18. februarja 1925.

Zalujoči rodbini:

UREK - ŠKRABELJ.

Iščem za stalno delo

mehanika

ki je popolnoma vešč v popraviljanju koles,
pisalnih strojev in pušk.

IVAN GORBE, ST. BEČEJ
VOJVODINA.

Vabilo k občnemu zboru

KMETIJSKO NABAVNE in PRODAJNE ZADRU-
GE ZA POLITIČNI OKRAJ KAMNISKI,

ki se bo vršil 1. marca 1925 ob 10 dopoldne v
telovadnici pri Kristofu v Kamniku, to je po de-
veti sveti maši. — Dnevni red: 1. Čitanje
zapisnika o zadnjem občnem zboru. — 2. Poročilo
načelstva. — 3. Poročilo nadzorstva. — 4. Odo-
brene računskega zaključka za leto 1924. — 5.
Dopolnilna volitev načelstva. — 6. Volitev nad-
zorstva. — 7. Sprememba pravil. — 8. Čitanje re-
vizijskega poročila. — 9. Slučajnosti. — Člani,
udeležite se občnega zbora! Vabi Vas

ODBOR.

30 kosov motorjev za vrtilni tok

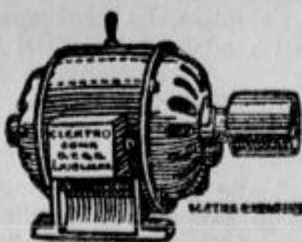
4, 5, 6 KS, 220/580 volt
prvovrstni izdelek
3letno tovarniško jamstvo
s skladišča

50%

pod

dnevno ceno prodaj

Elektro Company, Ljubljana, Sv. Petra c. 25

JUGOSLAVENSRO DRUŠTVO ZA ZAŠČITO UPNIKOV ZAGREB

TAJNIŠTVA V: BEOGRADU, LJUBLJANI in SARAJEVU

nudi svojim članom sledeče ugodnosti:

1. Potom SEKCIJE za PORAVNAVE omogoča upnikom strokovnim za-
stopanjem brez stroškov ozir. z neznatnimi proporcionalnimi stroški,
najvišjo kvoto njihovih terjatev pri prostovoljnih izvansodnih po-
ravnavah, prisilnih poravnava in pri konkurzi.
2. Potom SEKCIJE za inkaso omogoča članom uspešno inkasiranje nji-
hovitih terjatev.
3. Potom PRAVNE SEKCIJE daje članom pravno zaščito potom svojih 126
pravnih zastopnikov, ki jih ima v vseh večjih mestih države.
4. Potom SEKCIJE za INFORMACIJE daje članom informacije v važnih
slučajih oziroma organizira ravnokar oddetek za splošne trgovske
informacije.

V interesu je torej vsakega trgovca, industrialeca, izvoznika itd.,
da pristopi društvu kot član.

Vse informacije, prospekte, pravila itd. daje radevolje

Tajništvo za Slovenijo v Ljubljani,

Anton Knezova ulica 3. — Tel. 952.

Semenski OVES

ČEŠKI — nudi SEVER in
KOMP., Ljubljana, Wollo-
va ulica št. 12. 846

DRAŽBA VINA.

Mestno županstvo v Ormožu
priredi v nedeljo, dne 22.
februarja t. l. ob dveh po-
poldne v občinski pisarni
prostovoljno javno dražbo
60 hl prvovrstnega sortira-
nega VINA, lastni pride-
lek iz Vinskega Vrha, letnik
1924. Vino se nahaja v kleti
v Ormožu. Natančnejši po-
goji licitacije se poizvedo
istotam. 847

VSE, KAR RABITE za Vaš
VRT, VINOGRAD, SADOV-
NJAK itd., dobite pri
»VRT« - DZAMONJA in
DRUGOVI, družba z o. z.,
Maribor. — Cenike pošilja-
mo brezplačno! 1046

Mestno električno podjetje
v Mariboru proda okroglo
3000 kg stare železne
ŽICE ter 300 kg alumi-
nium ŽICE.

Pism. ponudbe do 1. marca.

Krovstvo

FRANC FUJAN, Ljubljana,
Galjeva 9, pri dolenskem
kolodvoru, izvršuje vsako-
vrstna krovska dela s škri-
ljem, škalcem, opoko itd. —
sprejema popravila raznih
starih streh. Zaloga azbest-
nega škrlja. 1056

IZJAVA.

Izjavljam, da nisem plač-
nik za dolgeve, ki bi jih
napravila moja hči Slavka
Dolničar. 1040

FRANC DOLNČAR,
mesar v Ljubljani.

Vsak dan sveže namočena

POLENOVKA

ANTON VERBIČ
LJUBLJANA.

FAKTURE

inkasira, opomine izvršuje
in terjatve vnovčuje s cedi-
ranjem: »GOSPODARSKA
PISARNA«, družba z o. z.,
Ljubljana, Wollova ulica 1,
II. nadstropje. 829

DRVA ZA KURJAVO

(odrezki od žage) po zmerni
ceni — dočler traja zaloga
— se dobe pri Ivan Šiška,
tovarna parket in parna ža-
ga v Ljubljani, Metelkova
ulica št. 4. 830

ŠAMOT-

OPEKO in šamot - MOKO
(češko) priporoča F. HOCE-
VAR, Ljubljana, Dunajska
cesta št. 36. 845

Poštirim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš
predobri soprog, oče, sin, brat, tast, stari oče in stric, gospod

Rudolf Rutner

trgovec in posestnik

danes ob 1 popoldne v starosti 51 let nenadoma preminul.

Pogreb bo v soboto, 21. februarja, ob 3 popoldne iz hiše žalosti na Vrhniko
št. 29 na župno pokopališče.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev!

Vrhnika, 19. februarja 1925.

Žalujoče rodbine:

RUTNER, JURCA, MAYER in LUČOVNIK.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš srčno-
ljubljeni soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

Viktor Bolaffio

trgovec

dne 18. februarja 1925. ob 1/2 7 uri zjutraj za vedno zapustil.
Zemeljske ostanke blagopokojnega prepeljemo v Gorico.
Venci se hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dne 18. februarja 1925.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.